

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Yabancılara Türkçe Öğretimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİN B1 KUR BİTİRME
SINAVLARINDAKİ YAZILI ANLATIMLARININ YAPI UYUMU BAKIMINDAN
İNCELENMESİ**

Abdulhamit GÜNEŞ
ORCID: 0000-0002-9755-3992

Danışman
Doç. Dr. Murat TURNA
ORCID: 0000-0002-1413-6246

Konya – 2024

ÖN SÖZ

Geçmişten bu yana yabancı dil olarak öğrenilmek istenilen diller arasında yer edinen, Türk dilinin ve Türk kültürünün öğretilmesi konusuna önem verilmesi gerektiği açıktır. Köklü bir geçmişe sahip olması ve geniş bir coğrafyaya yayılması Türk dilini tarihin her döneminde öğrenilen bir dil durumuna getirmiştir. Günümüzde de ülkemizin konumu itibariyle Türkçe yabancı dil olarak öğrenilmek istenmekte ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi alanında yapılan çalışmalar artmaktadır.

İnsanın kendini anlatma yollarından biri de yazılı anlatımdır. Yazma becerisi gelişen insanlar yazılı olarak duygu, düşünce ve isteklerini karşısındakine net bir biçimde aktarabilmesi etkili bir iletişimin sağladığının göstergesidir. Necmettin Erbakan Üniversitesi TÖMER’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 düzeyindeki 51 öğrencinin kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarının incelendiği bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır.

Araştırmanın birinci kısmı giriş bölümüdür. Araştırma genel hatalarıyla ele alınmıştır. Araştırmanın ele aldığı problem durumu, alt problemler, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve araştırma kapsamındaki tanımlara bu bölümde yer verilmiştir.

Araştırmanın ikinci kısmını kavramsal çerçeveye bağlı olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretim tarihi, yazma becerisi eğitimi, Türkçe öğretim seti üzerinde durulmuştur. Alan yazına dair çalışmalarda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerilerine dayalı yapılan araştırmalar ele alınmıştır.

Araştırmanın üçüncü kısmında araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın dördüncü kısmında ise bulgular tablolastırılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın beşinci kısmında ise bulgulara çerçevesinde sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Yüksek lisans eğitim sürecimde bilgisini, ilgisini ve desteğini benden hiç esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Murat TURNA’ ya, bu sürecin her basamağında bilgisi ve tecrübesiyle yanımda olan Doç. Dr. Serdar DERMAN’ a teşekkürü bir borç bilirim.

Bu yol boyunca yanımda olan kıymetli eşim Beyza GÜLER GÜNEŞ' e ve desteklerini hiç esirgemeyen ailelerime teşekkür ederim.

Abdulhamit GÜNEŞ

Şubat 2024

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iv
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	vi
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR	viii
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	5
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Yabancı Dil Öğretimi	7
2.2. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi.....	9
2.3. Yazma Eğitimi.....	11
2.3.1. Yabancı dil olarak Türkçe yazma eğitimi	12
2.3.2. Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretiminin aşamaları.....	13
2.4. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni.....	15
2.4.1 Diller için Avrupa ortak başvuru metninde yazma becerisi	15
2.5 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı	17
2.6. Kültür Aktarımı	20
2.7. Türkçe Öğretim Setleri Yazma Becerisi/Eğitimi (Yeni İstanbul Öğretim Seti)	24
2.7.1. Yeni İstanbul Türkçe öğretim setindeki kültür aktarımı	24
2.7.2. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim setindeki dil bilgisi konuları.....	25
2.7.3. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim setinde kalıp ifadeler	26
2.7.4. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Setinin Yazma Kazanımları	27
2.8 İlgili Araştırmalar	28
3. YÖNTEM	33
3.1. Araştırmanın Modeli	33
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	33
3.3. Verilerin Toplanması.....	33
3.4. Verilerin Analizi.....	34

4. BULGULAR	35
4.1. Basit Zamanlı Fiil Çekimleri ile İlgili Bulgular	35
4.2. Birleşik Zamanlı Fiil Çekimleri ile İlgili Bulgular.....	39
4.3. Fiilimsi Yapıları ile İlgili Bulgular.....	41
4.4. Çatı Uyumu ile İlgili Bulgular.....	44
4.5. Edat, Bağlaç ve Ünlem Yapıları ile İlgili Bulgular	47
4.6. Dil İfadeleri ile İlgili Bulgular.....	51
4.7. Deyim, Atasözü ve İkileme Yapısıyla İlgili Bulgular	55
4.8. Kalıp İfade Yapıları ile İlgili Bulgular	56
4.9. Metinlerde Kullanılan Kelime Sayısı ile ilgili Bulgular	59
4.10. Kültür Aktarımı ile ilgili Bulgular.....	61
5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	62
5.1. Sonuç	62
5.2. Öneriler.....	63
KAYNAKÇA	65
EKLER.....	71
EK-1: Etik Kurul Kararı	71
EK-2: Araştırma İzni	72

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin B1 Kur Bitirme Sınavlarındaki Yazılı Anlatımlarının Yapı Uyumu Bakımından İncelenmesi başlıklı tez çalışmamın toplam **64** sayfalık kısmına ilişkin, 4/01/2024 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%22** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

15/02/2024

Abdulhamit GÜNEŞ

Doç. Dr. Murat TURNA

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

15/02/2024

Abdulhamit GÜNEŞ

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

‰: Yüzelik simgesi.

Kısaltmalar

akt.: Aktaran

D-AOBM: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni.

f: Frekans.

K: Katılımcı.

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı.

TMV: Türkiye Maarif Vakfı.

TÖMER: Türkçe ğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi.

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Yabancılara Türkçe Öğretimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİN B1 KUR BİTİRME SINAVLARINDAKİ YAZILI ANLATIMLARININ YAPI UYUMU BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Abdulhamit GÜNEŞ

Bu çalışmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 seviyesindeki öğrencilerin kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarının yapı uyumu bakımından değerlendirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, Necmettin Erbakan Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Merkezi TÖMER’de eğitim gören yabancı uyruklu 51 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, B1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarından elde edilmiştir. Öğrencilere sorulan üç adet sorudan bir tanesini seçip, seçtikleri konu hakkında bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Toplanan veriler basit zamanlı fiil çekimleri, birleşik zamanlı fiil çekimleri, fiilimsiler, çatı uyumları, edat, bağlaç ünlem, kullanılan dil ifadeleri, deyim atasözü, ikilemeler, kalıp ifadeler, kültür aktarımı ve kullanılan sözcük sayıları olmak üzere 9 başlık altında sınıflandırılmış ve sınırlandırılmıştır. Yapılan sınıflandırma ve analizler sonucunda öğrencilerin kullanım durumları tespit edilmiştir. Tespit edilen bu bulgular, basit zamanlı fiilleri kullanma durumları en fazla %33,13 oranında gereklilik kipi kullanımı, en az ise emir kipinin kullanımı görülmüştür. Birleşik zamanlı fiil çekimlerinin kullanım durumları incelendiğinde; en fazla hikâye birleşik zamanının %66,66 oranında kullanıldığı, %2,46 oranında gereklilik kipi hikayesinin ise en az kullanıldığı görülmüştür. İsim fiil yapılarının 67,93 oranında en fazla kullanıldığı, zarf fiil yapılarının ise 14,42 oranında en az kullanıldığı tespit edilmiştir. Etken çatılı yapıların %98,85 oranında en fazla kullanıldığı, dönüşlülük yapılarının ise %0,43 oranında sadece 3 kez kullanıldığı görülmüştür. İşteş çatılı fiilin ise hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir. Edat ve bağlaç kullanım oranlarında ise oldukça fark olduğu tespit edilmiştir. Bağlaçların %71,1 oranında en fazla kullanıldığı görülmüştür. Ünlemin ise öğrenci metinlerinde hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir. Deyim ve atasözü kullanımları incelendiğine %63,63 oranında deyimlerin en fazla kullanıldığı, %4,54 oranında atasözlerinin ise en az kullanıldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin kültür aktarımına dair herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Dil ifadelerini kullanma durumları incelendiğinde öğrencilerin dil ifadelerini kullanmada yetersiz oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, Yazma becerisi, B1 düzeyi.

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Turkish and Social Sciences Education
Teaching Turkish to Foreigner Program
Master Thesis

EXAMINATION OF THE WRITTEN EXPRESSIONS OF TURKISH TEACHING AS A FOREIGN LANGUAGE IN B1 COURSE COMPLETION EXAMS IN TERMS OF STRUCTURE COMPLIANCE

Abdulhamit GÜNEŞ

The aim of this study is to evaluate the written expressions of B1 level students learning Turkish as a foreign language in terms of structural harmony in the course completion exams. The study group of the research consists of 51 foreign students studying at Necmettin Erbakan University Application and Research Center TÖMER. The data of the research were obtained from the written expressions of students learning Turkish at B1 level in the course completion exams. Students were asked to choose one of the three questions that were asked and write a composition about the topic they chose. The collected data were classified and limited under 9 headings: simple tense verb conjugations, compound tense verb conjugations, verbs, voice harmony, preposition, conjunction and interjection, language expressions used, idiom proverbs, reduplications, formulaic expressions, cultural transfer and the number of words used. As a result of the classification and analysis, the usage situations of the students were determined. These findings showed that in cases of using simple tense verbs, the most use of imperative mood was 33.13%, and the least use of imperative mood was seen. When the usage situations of compound tense verb conjugations are examined; It was observed that the story compound time was used the most at 66.66%, and the imperative mood story was used the least at 2.46%. It was determined that noun verb structures were used the most with a rate of 67.93, and adverb structures were used the least with a rate of 14.42. It was observed that active roof structures were used the most, with a rate of 98.85%, while reflexive structures were used only 3 times, with a rate of 0.43%. It has been determined that the verb with the reciprocal voice is not used at all. It has been determined that there is a significant difference in the rates of preposition and conjunction usage. It was observed that conjunctions were used the most, with a rate of 71.1%. It was determined that exclamation points were never used in student texts. When the usage of idioms and proverbs was examined, it was determined that idioms were used the most with a rate of 63.63%, and proverbs were used the least with a rate of 4.54%. No findings were found regarding the cultural transfer of students. When their use of language expressions was examined, it was determined that the students were inadequate in using language expressions.

Keywords: Teaching Turkish to foreigners, Writing skill, B1 level.

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Dil, insanlar arasındaki iletişimi sağlaması, bilgi birikimini mümkün kılması ve toplumların ilerlemesini sağlaması gibi nedenlerle büyük bir öneme sahiptir. Dilin günümüze kadar birçok tanımı yapılmıştır. Dil, düşünme yetimizin ötesinde çok yönlüdür ve farklı perspektiflerden bakıldığında farklı nitelikleri ortaya çıkan, hâlâ keşfetmekte olduğumuz gizemli bir varlıktır (Aksan, 2000, s. 17). Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir araç, kendine özgü kanunları olan ve bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, zamanın bilinmeyen bir döneminde temeli atılmış gizli bir antlaşma sistemi ve seslerden örülmüş toplumsal bir kurumdur (Ergin, 2013, s. 11).

Küreselleşen ve değişen günümüz dünyasında bilişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmelerle iletişim alanında büyük değişiklikler yaşanmış, coğrafi sınırlar ortadan kalkmış ve çok farklı fiziki yerlerde bulunan insanların birbirlerine o an içinde dahi ulaşabilmeleri sağlanır hale gelmiştir. Yaşanan bu ve buna benzer değişimlerin sonucunda farklı toplumların etkileşim ve iletişimi önem kazanmış, yabancı dil öğrenimi artık bir zorunluluk haline gelmiştir. Yabancı dil öğrenerek farklı kültürleri anlamak, dünyayı keşfetmek ve küresel etkileşimde aktif rol almak önemli bir yetkinlik haline gelmiştir. Bu küresel etkileşim içerisinde etkin olan ulusların dilleri de doğal olarak önem kazanmıştır. Bu bağlamda Türkiye ve Türkçenin öneminin artmasıyla Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin önemi de gün geçtikçe artmaktadır (Ateş ve AYTEKİN, 2020).

Bir dilin yabancı dil bir dil olarak başkalarına öğretiminin serüveni çok eskilere dayanır. İnsanlar geçmişten bu yana ekonomik, siyasi, dinî vb. nedenlerle başka dilleri öğrenme çabası içerisine girişmişler veya kendi dillerini yayma mücadelesi içinde olmuşlardır. Akadlar MÖ 2225'te kendilerinden daha ileri seviyede bir uygarlık olan Sümerlerin ülkesinin hakimiyetini aldıktan sonra Sümerlerin dilini öğrenmişlerdir. Bu durum insanlık tarihinin ilk sözlü ve yazılı dil öğretiminin gerçekleştiği olay olmuştur. (Hengirmen, 1997, s. 3). Ekonomide, teknolojiye, kültürde, uluslararası iletişimde en çok kullanılan bugün dünyada yaygın olarak benimsenen diller, yabancı dil olarak öğretimi en fazla yapılan dillerdir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi incelendiğinde hem bireysel bakımdan hem de toplumsal bakımdan Türkçenin tüm dönemlerde ilgi gören ve öğrenilmek istenen bir dil

olduğu söylenebilir. Geçmişten bugüne Türkçeye gösterilen bu ilginin nedeni, Türklerin tarihteki önemli rolleri ve değişik coğrafyalarda yönetici ve asker olmalarıdır. 21. yy. başlarında da Türkiye'deki siyasi, askeri, teknolojik ve iktisadi gelişmeler; Türkiye'nin tanınırlığının artması, yabancı öğrencilerin Türkiye'de eğitim almak istemesi, uluslararası ticari yapıların ve şirketlerin Türkiye ile çeşitli iş ortaklıkları kurması gibi nedenler Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilme arzusunda etkili olmuştur (Balcı ve Melanlıoğlu, 2020).

Bir dili öğrenebilmenin yolu dört temel dil becerilerini geliştirmekten geçer. Dilin öğrenme alanları alıcı ve verici beceriler olarak ikiye ayrılır. Alıcı beceriler olan dinleme ve okuma, anlamayı merkeze alırken; verici beceriler olan konuşma ve yazma ise anlatmayı merkeze alır. Kişilerin kendilerini ifade edebilmelerinde konuşma ve yazma becerileri ön plandadır.

Yazma, diğer dil becerilerine göre daha geç gelişen, kazanılması daha zor ve karmaşık yapıya sahip olan bir beceridir. Yazma, insan zihninde yer alan bilgilerin, duyguların ve düşüncelerin bilinç düzeyine çağırılması ve bunların gramer yapılarına uygun bir biçimde cümleler halinde arka arkaya sıralanarak sistematize edilmesi gibi üst bilişsel beceriler gerektiren bir süreç eylemidir. Yazma becerisinin geliştirilebilmesi için öğrencilerin, belli bir birikime sahip olmaları ve iyi bir yazma eğitimi almaları gerekir (Ungan, 2007).

1.1. Problem Durumu

Herhangi bir dilde yetkin olmak, dil becerilerini doğru bir şekilde kullanabilmekle mümkündür. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, temel dil becerilerini içeren konuşma, okuma, dinleme, yazma; aynı zamanda dil bilgisi öğretimini kapsayan destekleyici kurallar bütünü ve kültür aktarımı gibi sosyal ve kültürel içeriklere sahip, çok elementli bir öğretim sürecini içermektedir. Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisinin bir bütün olarak ele alınması önemlidir.

Dil öğreniminde yazma becerisinin edinilmesi, diğer temel becerilere göre daha zor ve birçok bilişsel süreci içinde barındıran karmaşık bir süreçtir. Bu süreçte, öğrenilen dilin yapısı, öğrencinin yaşı, kültürel farklılıkları ve öğrenme yetenekleri gibi faktörler, bireyleri farklı düzeylerde zorlayan unsurlar olarak öne çıkar. Yazma becerisinin kazanılması bireylerin gramer yapılarını uygulama becerisine dayanır. Bireyler, kendilerini doğru ve etkili bir şekilde ifade edebilmek için yazma, dinleme, okuma ve konuşma alanlarındaki bilgi ve deneyimlerini üst bilişsel yöntemlerle aktarmalıdır (Fidan, 2019).

Yazma öğretiminde yazma becerisinin geliştirilmesi için yazma öncesi, yazma sırası ve yazma sonrası etkinliklerinin sırasıyla takip edilmesi gerekir. Sürecin her aşamasında hem öğrencinin hem de öğretmenin bakış açısı dikkate alınmalıdır. Yazma öncesi etkinliklerinde öğretmen açısından konunun tanımlanması, ilgili kelimelerin ve gramer yapılarının öğrencilere aktarılması, konu paragrafının öğrencilerle birlikte yazılması gibi adımlara dikkat etmelidir. Öğrenci açısından konuya karar verme, konuyu sınırlama, konuyla ilgili bilgileri kontrol etme ve yazılı olarak kullanılacak gramer yapısına karar verme süreçlerine aktif olarak katılmaları gerekmektedir. Yazma sırasındaki etkinliklerde öğretmen açısından öğrencilere sorular sorarak düşüncelerini sağlamaya, bu aşamada öğrencilere yardımcı olmaya; öğrenci açısından ise öğretmenin konuyla ilgili verdiği sözcük ve yapıların metin içinde kullanımına dikkat edilmesi gerekmektedir. Yazma sonrasındaki etkinliklerde öğretmen açısından öğrencilerin yazdığı metni değerlendirmeye; öğrenci açısından ise yazmak istediklerini yazıp yazamadığını ve yazdıkları arasında bağdaşıklık olup olmadığı konusunda dikkat edilmelidir (Demirel, 2021, s. 116).

Araştırmanın problem cümlesi, “Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 seviyesindeki öğrencilerin kur bitirme sınavlarında yazılı anlatım becerisine yönelik kağıtlardaki yapıların durumu nedir?”

1.2. Araştırmanın Amacı

Yabancı dil öğrenme, öğrenilen yeni dilin becerilerine hâkim olma sürecidir. Kazanılması ve hâkim olunması gereken bu beceriler, hedef dilin gramer yapıları, dört temel dil becerileri, kültürel öğeleri, farklı ortamlarda dilin nasıl kullanılması gerektiğini öğrenme ve hedef dilin özelliklerini birleştirerek iletişim kurmanın temel unsurlarını içerir. Türkçe çok eski geçmişle yeryüzünde en çok konuşana sahip olan dillerdendir. Yabancı dil olarak öğrenim oranı da gün geçtikçe artmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'ye gelerek yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeyi amaçlayan ve bu süreci Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde geçiren öğrencilerin B1 seviyesi kur bitirme yazılı anlatım sınavlarındaki yapıların durumunu incelemektir. Yapıların kullanım durumlarını tespit ederek sınıflayıp çözümlenektir. Yapılan bu çözümlene neticesinde ilgili çıkarımlar yaparak konuya ilişkin çözüm önerileri sunmak da bu çalışmanın amaçlarındandır. Temel problem çerçevesinde konuyu daha da aydınlatmak amacıyla alt problemler oluşturulmuştur:

1. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında geçen basit zamanlı fiil çekim yapılarının durumu nedir?
2. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında geçen birleşik zamanlı fiil çekim yapılarının durumu nedir?
3. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında geçen fiilimsi yapılarının durumu nedir?
4. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında kurulan cümlelerin çatı uyumu bakımından durumları nedir?
5. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında geçen edat, bağlaç, ünlem yapılarının durumu nedir?
6. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında geçen ve kullanılan dil ifadeleri nelerdir?
7. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında kullandıkları deyim, atasözü, ikileme yapılarının durumu nedir?
8. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında geçen kalıp ifadeler nelerdir?
9. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında her bir öğrencinin sınav kağıdında kullandığı toplam kelime sayıları kaçtır?
10. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında ifade edilen kültür aktarım durumları nedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Yazma becerisi öğrencilerin hem eğitim-öğretim hayatlarında hem de günlük yaşamlarında her zaman önemli bir yere sahiptir. Bu sebepten yazma becerilerinin üst düzeyde olması gerekmektedir. Yapılan bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 düzeyi kur bitirme sınavlarında oluşturdukları metinlerdeki yapıların durumları ve uyumları açısından incelenmiştir. Türkiye Maarif Vakfı, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ve kullanılan Türkçe öğretim setlerinin B1 yazma becerisi düzeyine göre dil yapıları ve kazanım listeleri incelenmiş; öğrenci sınav kâğıtları bu kriterlere göre

analiz edilmiştir. Bu çalışmanın yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin B1 düzeyinde yazma öğretimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

1. Öğrenciler metinlerini oluştururken hiç kimseden yardım almamıştır.
2. Öğrenciler metinlerini oluştururken herhangi bir sözlükten yararlanmamıştır.
3. Öğrenciler metin oluşturmaları için kendilerine verilen konularda samimi bir şekilde düşüncelerini ifade etmişlerdir.
4. Çalışmada yer alan öğrencilerin Türkiye Maarif Vakfı, Diller İçin Avrupa Ortak Diller Başvuru Metni ve kullanılan Türkçe öğretim setlerinin B1 yazma becerisi düzeyine göre dil yapıları ve kazanım listeleri Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni kapsamında belirlenen B1 dil düzeyinin bilgi ve becerilerine sahip olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu çalışmada incelenen metinler 2023 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezinde eğitim alan B1 düzeyindeki öğrencilerin kur bitirme sınavlarında kendilerine verilen sınav kâğıtlarında oluşturdukları metinlerden seçkisiz-rastlantısal olarak seçilmiştir.
2. Yapılan çalışma 51 öğrencinin B1 düzeyi kur bitirme sınavıyla sınırlı tutulmuştur.
3. İnceleme konusu olarak ise Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezinde Türkçe öğretim seti olarak kullanılan B1 Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti ile sınırlı tutulmuştur.
4. Çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin B1 kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarında incelenecek olan yapı unsurları; “basit zamanlı fiil çekimleri, birleşik zamanlı fiil çekimleri, filmsiler, fiilde çatı, edat, bağlaç, ünlem, deyim, atasözü ve ikilemeler, kalıp ifadeler, dil ifadeleri, kullanılan kelime sayıları” ile sınırlı tutulmuştur.

1.6. Tanımlar

Dil: İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan, uzlaşmaya dayalı olarak oluşturulmuş sesli veya görsel işaretler sistemi; lisan (TDK, 2023).

Yabancı Dil: Kişi için ana dilinden tamamen farklı ve yabancı olan, belli amaçlar doğrultusunda sonradan öğrenilen dildir (Şahin Y. , 2013, s. 14).

Dil Düzeyi (Seviyesi): Dil öğrenme düzeyleri altı aşamadan oluşmaktadır. Bunlardan A1 ve A2 temel düzey; B1 ve B2 orta düzey, C1 ve C2 ise yüksek düzeyi oluşturmaktadır.

Dil Bilgisi: Bir dilin ses, biçim ve cümle yapısını inceleyip kurallarını tespit eden bilim; gramer (TDK, 2023).

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Yabancı Dil Öğretimi

İnsan, yaşamın başlangıcından itibaren tabiatı gereği etkileşim ve iletişim içinde var olmuştur. Bu sebeple dilin edinimi, öğrenimi ve öğretimi hayati bir öneme sahiptir. Birey, kendi milletinden olmayan bir başka bireyle iletişim ve etkileşim kurmak istediğinde farklı bir dil öğrenme ihtiyacı ortaya çıkar. Ayrıca, günümüzde teknolojinin ve bilimin gelişimiyle birlikte coğrafi sınırların önemi azalmış, bu da yabancı dil öğretimini daha da önemli hâle getirmiştir (Aykaç, 2015).

Tarih boyunca yabancı dil öğrenimi ve öğretiminde, dinî ve ticari amaçlar öncelikli olmuştur. İletişim kurulan ulusların dinini öğrenmek veya kendi dinî bilgilerini aktarmak için o ulusun dilini bilmek zorunludur. Ticari ilişkilerin kurulması, düzenlenmesi ve geliştirilmesi için de etkileşimde bulunulan ulusun dilini bilmek gereklidir. Yabancı dil öğrenilirken, o dilin millî ve manevi kültür öğeleri de öğrenilmektedir. Bu sebepten, yabancı dil öğrenen bireylerin yalnızca dilin belirli kalıplarını değil, aynı zamanda o dilin derin anlamlar içeren kelimelerini kavrayarak özümsemeleri önemlidir. Bu durum, yabancı dil öğrenirken o dilin içinde geliştiği kültürü de iyi anlamının gerekliliğini ortaya koymaktadır (Bölükbaş ve Keskin , 2010).

Küreselleşen dünyada teknolojideki hızlı değişim ve gelişmeler, sosyolojik değişimler, kültürler arası etkileşim ve iletişimdeki evrim, bireyler için ana dil dışında yabancı bir dil öğrenme ihtiyacını kaçınılmaz kılmıştır. Bireylerin öğrendikleri her dilin, kendilerine birçok fırsat sunması, yabancı dil öğreniminin önemini artırmaktadır (Gün, Akkaya, ve Kara, 2014).

Uluslar ve devletler arasındaki iletişim ve etkileşim artıkça dil öğrenme yöntem ve yaklaşımları da aynı paralellikte değişmektedir. Dil öğretim yönteminde kullanılan belli başlı yöntemler:

Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi, dil bilgisinin ve bire bir çevirinin merkezde yer aldığı yöntemdir. Okuma ve yazma becerilerinin temel alındığı yöntemde öğrenci önce metni okumakta daha sonra metnin çevirisini yaparak yazmaktadır. Bu yöntemde öğrenciye dil bilgisi kuralları sunulmakta ve buradan hareketle metnin çevirisini yapmaları istenmektedir. Ayrıca yöntemde metinlerin içeriğinden ziyade metindeki cümle yapıları daha önemlidir (Yaylı ve Bayyurt, 2014, s. 10).

Eklektik (Seçmeci) Yöntem, dilin doğal öğrenim sırasının dinleme ile başladığını konuşma ile devam ettiğini bu sebeple dinleme ve konuşma becerilerine öncelik vererek hedef dilin daha kolay kazandırılabilceğini savunur. Bu yöntemde amaç konuşmadır. Taklit ve tekrarın önemli olduğu yöntemde öğretmen öğrencinin modelidir (Yaylı ve Bayyurt, 2014, s. 15).

Eklektik (Seçmeci) Yöntem, öğretmenin hedef dili öğretirken sınıf içi durumuna, dersin durumuna göre her yöntemin iyi ve kendine yarayacak özelliklerini değişik durumlarda kullanabilmesi esasına dayanan yöntemdir. Sınıf içinde bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulduğu yöntemde öğretim etkinlikleri de somuttan soyuta, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene doğru gibi öğretim ilkelerine göre planlanmaktadır (Demirel, 2021, s. 59)

Doğal Yaklaşım, temelinde yabancı dil öğrenimindeki süreç ile ana dil öğrenimindeki sürecin aynı olduğu düşüncesinin yer aldığı yöntemdir. Öğretim esnasında dahi anadil kesinlikle kullanılmamaktadır. Kelime öğreniminin esas olduğu yöntemde öğrenciden, duyduğu sözcüğün anlamını bilmeseyse bile duyduklarını değiştirmeden tekrar ve taklit etmesi beklenir (Büyükkız, 2013, s. 87).

Görsel-İşitsel Yöntem, yabancı dil öğretiminde görsellerin seslerle birlikte kullanılması esasına dayanan yöntemdir. Yöntemin amacı öğrencilerin resim ve şekillerle desteklenen metinleri dinlediğinde aradaki bağlantıları daha kolay kurabilmesidir (Güneş, 2011).

Bilişsel Yaklaşım, Chomsky tarafından geliştirilen bu sistem öğrencilerin kalıp yapıları meydana getirecek olan uygun yapıları keşfetmesi hedeflenir. Chomsky bilişsel öğrenme metodunu destekler. Anlamli süreçlerin takip edildiği ve çıktısı olan yaklaşım olarak ifade eder. Dört temel beceri ve dil bilgisi öğretimini temele alır. (Gün, Akkaya ve Kara, 2014).

Zaman içerisinde birbirlerine eleştiriler geliştirerek ortaya çıkan bu yaklaşım ve yöntemlerin her biri dil öğretimine farklı yöntem ve teknikler önerir. Ülkemizde son zamanlara kadar yabancı dil öğretim tekniği olarak dilbilgisi-çeviri yöntemi uygulanmıştır. Bununla birlikte yakın zamanlarda geliştirilen yabancı dil öğretim programlarına uygun olan yaklaşım, yöntem ve teknikler de ülkemizde araştırılmakta ve kullanılmaktadır.

2.2. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Günümüzde globalleşmenin ve teknolojinin ilerlemesinin etkisiyle bilgi hızla yayılmakta ve bilgiye verilen önem artmaktadır. Bu durum, tarih boyunca farklı kültürleri tanımak isteyen devletlerin ve milletlerin yabancı dil öğrenme ihtiyacını destekleyen bir ortam oluşturmaktadır. Türkiye'nin birçok ülke ile artan siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal, sportif ve sanatsal ilişkileri, Türkçenin diğer dünya dilleri gibi dünya geneline açılmasına katkıda bulunmuştur (Fatih ve Temiz , 2015). Meydana gelen bu değişim ve gelişmelere paralel olarak Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen farklı milletlerden bireylerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretiminin serüveni on birinci yüzyılda Kaşgarlı Mahmut tarafından Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan Dîvânu Lugâti't-Türk adlı esere kadar uzanmaktadır. Adından da anlaşılacağı üzere, sözlük şeklinde yazılmış olan bu eser ele alındığında eserin Türkçeye ait gramer yapısı ve kelime bilgisini öğretmekle sınırlı kalmayıp aynı zamanda yazıldığı dönemin içinde geçerli olan kültürel bilgiyi de aktardığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ilk olarak kabul edilen bu eserin çağdaş yabancı dil kuramlarına ilginç bir şekilde uygun olması yalnızca kültür aktarımı boyutunda değildir; çünkü Dîvânu Lugâti't-Türk'te dil bilgisi öğeleri anlatılıp açıklanırken de tümevarım yöntemini kullanılmıştır. Kaşgarlı Mahmut eserinde kelimeleri gruplandırarak gramer yapıları vermeden önce bol miktarda örnekler verip buradan hareketle gramer kuralına ulaşma yolunu tercih etmiştir (Sarıçoban, 2015).

On dördüncü yüzyılda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yine sözlük şeklinde yazılmış olan Codex Cumanicus adlı çalışma karşımıza çıkmaktadır. Codex Cumanicus, bir taraftan yabancılara Kıpçak Türkçesini öğretmeye çalışmak diğer taraftan da Hristiyan dinini Kıpçaklara yaymak için yazılmış pratik bir eserdir. Eserde hem günlük dile hem ticari dile bolca yer verilmiştir. Dinî terimler ise fazlaca yer tutmaktadır (Çakmak, 2017).

Selçuklular döneminde Arapça bilim dili, Farsça ise edebi dil ve resmi dil olarak kullanılmıştır. Türkçe sarayda ve orduda konuşma dili olarak kullanılmıştır. Bu dönemde yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili herhangi bir bulgu ve esere rastlanmamıştır (Biçer , 2012)

Ali Şir Nevâî tarafından yazılan Muhâkemetü'l- Lügâteyn yabancılara Türkçe öğretimi konusunda yazılan büyük eserlerden biridir. Türkçenin Farsçadan daha kapsamlı ve üstün

olduğunu ispatlamak amacıyla Çağatay Türkçesiyle yazılmıştır. Türkçe atasözleri ve deyim ile Türk kültürüyle alakalı bilgilere yer verilmiştir (Mengi, 2006, s. 106).

Osmanlı döneminde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin temelini İmparatorlukta uygulanan devşirme sistemi oluşturur. Osmanlılarda askere alınan gayrimüslimlerin, esirlerin vb. Türkçe öğrenmeleri için bazı çalışma ve uygulamalar yapılmıştır. Yapılan fetihlerle üç kıtaya yayılan Osmanlı devletinin hem fethettiği topraklarda yaşayan toplumlarla hem de bu büyümenin etkisiyle daha fazla münasebete girdiği Avrupa devletleri ile etkileşim ve iletişimi artmış bunun sonucunda da Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı çoğalmıştır. Yine bu dönemde birçok Avrupa devleti Osmanlı devletiyle olan ilişkilerini geliştirmek için konuşma kılavuzları ve yönergeleri hazırlatmıştır. (Karal, 2001, s. 31).

Cumhuriyet döneminde yabancılara Türkçe öğretimi Boğaziçi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi gibi üniversitelerin liderliğinde gelişmiştir. Yabancılara Türkçe öğretimine öncülük eden bu kurumlar alanla ilgili ilk kaynakların hazırlanmasına vesile olmuşlardır (Erdem, 2009)

1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan TÖMER ile birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kurumsal bir kimlik kazanmış, sonrasında başka üniversitelerde de Türkçe öğretim merkezleri açılmıştır. Bu sayede konuyla büyük gelişmeler yaşanmıştır. Günümüzde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çağın koşullarına uygun bir şekilde gelişerek devam etmektedir. Türkiye’de Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi üniversitelerin veya farklı kurumların yabancılara Türkçe öğretim merkezleri tarafından, büyük oranda da eğitim fakültelerinin Türkçe Eğitimi Bölümleri tarafından yürütülmektedir (Biçer , 2012).

“Türkçe öğretimi ile ilgili önemli kurumların başında şunlar gelmektedir: Ahmet Yesevi Üniversitesi Hazırlık, Dil Öğretim Merkezi Türk Dili Bölümü, Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (Ankara TÖMER), Atatürk Üniversitesi Dil Öğretim Merkezi (DİLMER), Boğaziçi Üniversitesi Dil Merkezi, Dicle Üniversitesi Yabancı Diller Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Dil Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (DEDAM), Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Türkçe Öğretimi Birimi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Uzaktan Türkçe Öğretim Programı, Fatih Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (FÜSEM) Temel Düzey Türkçe Eğitimi, Fırat Üniversitesi Dil Eğitim - Öğretim ve Araştırma Merkezi (FÜDEM), Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi (Gazi

TÖMER), Hacettepe Üniversitesi Dil Öğretimi, Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜDİL), İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Birimi, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Lisan Okulu Türkçe Bölümü, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Türkiye Türkçesi Öğretimi Koordinatörlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı, Süleyman Demirel Üniversitesi Türk Dili Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Trakya Üniversitesi Dil Eğitimi ve Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA), Yunus Emre Vakfı...” (Alyılmaz, 2010).

2.3. Yazma Eğitimi

Yazma, kısaca beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi işlemidir. Yazma; duygu, düşünce, bilgi, istek ve olayların insan zihninden çevreye veya yere, alfabe adı verilen bir fikir birliğiyle oluşturulmuş bir semboller sistemi ile aktarılmasıdır. Bu semboller eski resimlerden evrimleşerek insanlığın yazıyı icadıyla bugünkü şekiller sistemine dönüşmüştür. İnsanın kendini yazılı olarak ifade edebilmesi olarak tanımlanabilecek yazma eylemi; olayları ya da etkinlikleri kaydetme işlevini taşımakla birlikte aynı zamanda yazıya anlam verme eylemidir (Özbay, 2007, s. 115).

İnsanın yazıyı icadından günümüze kadar geçen süreçte, yazma eylemi önceleri sınırlı bir grup tarafından gerçekleştirilen bir faaliyet iken, zaman içinde ihtiyaç ve mecburiyet nedeniyle herkes için kaçınılmaz bir aktivite haline gelmiş ve aynı zamanda bir gelişmişlik göstergesi olmuştur. İnsanın kendini ifade etme ihtiyacının yanı sıra bireysel, mesleki ve toplumsal zorunluluklar da yazma eylemini tetikleyen etmenlerdir (Özdemir ve Binyazar, 1998, s. 16). İhtiyaç veya mecburiyet ne olursa olsun, insanın yazma süreci düşünce gerektiren, zaman alan ve dil kurallarına uymayı gerektiren planlı bir süreçtir (Özbay, 2007, s. 121). Yazma, kelimeleri veya harfleri rastgele bir ortama aktarma eylemi değildir; aksine yazarken düşünceleri organize etme, ses-harf-anlam bağlantısını kurma, sıralama, tartışma, savunma, örneklendirme gibi becerileri içeren planlı bir süreçtir. Yazma becerisi, öğrenciye sadece duygularını kâğıda dökme imkânı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda öğrenilen dilin dil bilgisi, imla, ses bilgisi ve sözcük bilgisi gibi kurallarını geliştirme fırsatı sunar. Yazma hem fiziksel hem zihinsel bir eylem olup öğrencinin bilgi ve deneyimlerini zaman ve mekândan bağımsız bir şekilde kâğıda dökme sanatıdır (Altun, 2012, s. 258).

Yazma becerisinin gelişimi, bireyin duygu ve düşüncelerini etkili, net ve doğru bir şekilde ifade etmesini sağlar. Yıllarca yazma derslerinde geleneksel yaklaşım benimsenmiş ve

dilin temel kuralları, kelimeleri ve cümle yapıları üzerinde durularak genellikle öğrenciden çeşitli görevlerle bir ürün çıkarması istenmiştir. Ancak bu süreçte öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine odaklanılmamıştır (Güneş, 2014, s. 337). Öğretmenler genellikle öğrencilerin yazılarını kontrol ederken, gramer yapıları, yazım ve imla kuralları ile sözcük bilgisine odaklanmışlardır. Fakat yazma etkinliklerini daha etkili, eğlenceli ve kalıcı hale getirmek için öğrencilerin ilgisini çekecek, katılımlarını artıracak, öğrenmelerini geliştirecek veya ilgi uyandıracak farklı yöntem ve teknikler kullanılması gerekmektedir. Yabancı dil öğretiminde tüm dikkatin etkinliklere yönlendirilmesi, öğrencilerin yazma gibi zorlu bir beceride yeterlilik kazanmalarına yol açmaktadır. Bu bağlamda kusursuz yazma becerisi üzerine yapılan araştırmalardan geliştirilen yenilikçi teknikler kullanılarak öğrencinin yazma becerilerinin geliştirilmesi sağlanabilmektedir.

2.3.1. Yabancı dil olarak Türkçe yazma eğitimi

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin temel amaç, öğrencilerin dört temel dil becerisini etkili bir şekilde kullanmalarını sağlamaktır. Bu bağlamda, yazma becerisinin diğer dil becerileriyle bütünleşmiş bir şekilde öğrencilere kazandırılması, öğretmenin kullanacağı yöntem, teknik ve stratejilere öğrencilerin dil ihtiyaçlarına ve seviyelerine bağlıdır. Yazma derslerinin amaçları arasında öğrencilerin öğrendiklerini yazılı formda ifade edebilmeleri, dil yapılarını etkili bir biçimde kullanmayı öğrenmeleri ve genel olarak her konuda yazılı iletişim kurma becerisi kazanmaları bulunmaktadır (Güzel ve Barın, 2013, s. 250).

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazma becerilerinin gelişimi, şekil ve cümle bilgisi farkındalığı, dil bilgisi yapılarının kullanımı, sahip olunan sözcük dağarcığı ve düzeyi gibi ölçütlerle değerlendirilir. Bu nedenle, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirebilmeleri ve yazma süreçlerindeki hataları azaltabilmeleri için temel seviyeden başlayarak düzenli yazma çalışmalarını yapmaları önemlidir (Büyükikiz ve Hasırcı, 2013).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yazma derslerine önem verilmeli ve yazma öğretiminde farklı yöntem, teknik ve stratejiler kullanılmalıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, yazma becerisinin gelişiminin sağlanması amacıyla bazı önemli noktalara vurgu yapılmaktadır.

- Öğrenenlerin profilleri iyi bilinmelidir (dil ailesi, ana dili, kültürel hayatları, yaşı ve dil ihtiyaçları vb.).
- Olumsuz aktarımlar engellenmelidir.

- Düzenli yazma etkinlikleri gerçekleştirilmelidir.
- Yazma çalışmalarının her aşamasında öğrenenlere yol gösterilmelidir.
- Çeşitli metin türlerinden ve farklı anlatım yollarından yararlanılarak farklı etkinlikler yapılmalıdır (Tiryaki, 2013).

2.3.2. Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretiminin aşamaları

Yabancı dil öğretimi, farklı amaçlar için yapılsa da temelde alfabe, sözcükler, kalıp sözler, dil bilgisi yapıları, cümleler, paragraflar ve metinler gibi unsurları içerir. İyi bir metin yazabilmek için, hedef dilin alfabesini etkili bir şekilde öğrenmek ve sözcüklerin kullanım alanlarına hâkim olmak gereklidir. Hem ana dilde hem de yabancı dilde, sözcüklerin ve dil bilgisi yapılarının kullanımını bilmeden doğru cümleler kurmak mümkün değildir. Hedef dilin alfabesi, sözcükleri ve dil bilgisi yapılarını doğru bir şekilde öğrendikten sonra, üst düzeyde metin yazma becerisi kazanmak kaçınılmaz hâle gelir. Bu nedenle, yabancı dil öğreniminde temel unsurlara odaklanmak, dilin yapılarını derinlemesine anlamak ve bu temel bilgileri kullanarak etkili iletişim kurma becerisini geliştirmek önemlidir.

Alfabe Öğretimi

Alfabe bir dilin seslerini simgeleyen şekillerin yani harflerin, belirli bir sıraya göre dizilmiş hâli, belli sayıda harfin bütünüdür. Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretimi derslerinde, sözcük ve cümlelerin sağlıklı bir şekilde öğrenilebilmesi için alfabenin doğru bir şekilde öğretilmesi önemlidir. Bu süreçte, öncelikle seslerin çıkış yerleri gösterilerek, öğrencilere ana dilleri ile öğrenilecek dilin alfabesinin farklılıkları açıklanmalı ve kavratılmalıdır. Ardından her bir harfe odaklanılarak günlük hayatta sıkça kullanılan sözcüklerden örnekler verilmelidir. Örneğin, "B" harfi öğretilirken şehir isimleri (Bayburt, Bartın), özel isimler (Bahadır, Bahar, Başak), meyveler (Badem), bakkal, bahçe gibi sıkça kullanılan sözcükler örnek olarak sunulurken alfabenin öğretimi gerçekleştirilebilir. Bu yöntem, öğrencilere dil bilgisi öğretiminin yanı sıra pratik kullanım imkânı da sunarak etkili bir öğrenme süreci sağlayacaktır (Doyumğaç, 2022, s. 41).

Söz/Kelime Öğretimi

Sözcük, seslerin bir araya gelerek oluşturduğu belli bir anlamı olan yapının adıdır. Sözcük öğretiminde bireylerin ilgi, ihtiyaç ve düzeylerinin dikkate alınması önemlidir ve yabancı dil sözcük öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan, gerçek objelerden, eş ve zıt

anamlı kelimelerden ve oyunlardan yararlanılabilir (Tiryaki, 2013). Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretiminde kelime öğretimi yapılırken öncelikle günlük yaşamda en çok kullanılan kelimelerin öğretilmesi ve bu sürecin kademeli olarak gerçekleştirilmesi önemlidir (Karatay, 2017).

Cümle Öğretimi

Cümle, bir fikri, duyguyu, düşüneyi, isteği, eylemi yargı hâlinde anlatan kelimelerin bir araya gelmesiyle oluşur. Cümle, dil içinde harf ve sözcüklerin doğru kullanımını öğrenmek açısından önemlidir. Bu durum, cümlenin metin oluşturmanın temel ögesi olduğunu gösterir. Bu nedenle, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yazma derslerinde cümle öğretimi, önemli bir konu olarak ele alınmalıdır.

“Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretimi, başlangıç düzeyindeki öğrencilere (A1, A2) kalıp ifadelerin öğretilmesi ve cümle kurma etkinliklerini içerir. Temel düzeyde, öğrencilere basit ve anlaşılır cümle yapıları öğretilir. Orta düzey (B1, B2) öğrencilerden doğru ve eksiksiz cümle kurmaları beklenirken, ileri düzeydeki öğrencilerden (C1, C2) üst düzeyde karmaşık cümleler oluşturmaları beklenir. Yabancı dil olarak Türkçe sözcük öğretimiyle birlikte, doğru cümle oluşturmanın yanı sıra öğrencilere cümlelerin kişiden kişiye nasıl değişebileceği de öğretilmelidir. Türkçenin şekil bilgisi ve söz dizimi özellikleri dikkate alınarak, uygun yöntemler, teknikler ve stratejiler kullanılarak doğru cümle yazma becerisi geliştirilmelidir. Doğru cümle kurabilen öğrenciler, çeşitli metin türlerinde başarılı ürünler ortaya koyabilirler. Bu bağlamda, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yazma derslerinde öğrencilere temel düzeyde basit cümle kuruluşları öğretilmeli, ardından bağlayıcı dil öğeleriyle cümleler birbirine bağlanmalı ve en son olarak orta düzeyde birleşik cümle yapıları öğretilmelidir. Dil bilimsel temellere dayalı olarak basit yapılı cümlelerin nasıl birleşik yapılı cümlelere; birleşik yapılı cümlelerin de nasıl basit yapılı cümlelere dönüştürülebileceği öğrencilere öğretilmelidir” (Doyumğaç, 2022, s. 42).

Paragraf Öğretimi

Paragraf, anlamca birbirini takip eden cümlelerin bir araya gelerek oluşturduğu yapıdır. Yabancı dil olarak Türkçe cümle öğretiminden sonra öğrencilere, içerik açısından tutarlı ve okunabilir metinler yazma becerisi kazandırmak için paragraf yapısının önemi üzerinde durulmalıdır. Bir yazının paragraftan paragrafa değişen teması veya ana fikri, metnin bütünlüğünü ve anlaşılrlığını zayıflatabilir. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler,

doğru cümleler kurduktan sonra, iyi bir paragrafın nasıl olması gerektiğini öğrenmeli ve bu bağlamda örnek paragraflarla çalışmalar yapmalıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin duygu ve düşüncelerini paragraflar halinde yazma becerisi kazanmaları, yazılarının daha okunabilir ve anlaşılır olmasına katkı sağlar. Doğru cümle kurma ve etkili paragraf yazma becerisine sahip olmayan öğrencilerin yaratıcı ve etkileyici metinler üretmeleri zordur. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretiminde, cümle ve paragraf yazma becerilerinin öğretilmesinin ardından, öğrencilere metin yazma etkinliklerine sıkça yer verilmelidir (Tiryaki, 2013).

2.4. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni

Avrupa konseyi kendisine görev edindiği ırkçılıkla mücadele, insan hakları, demokrasi vb. gibi durumların yanında üye devletlerin bireyleri arasındaki kültürel etkileşimin ve anlayışın sağlanmasını da görev edinmiştir. Konseyin resmi dili İngilizce ve Fransızca olmasına rağmen üye 47 ülkenin içerisinde çok fazla ve farklı diller konuşulmaktadır (Demirel, 2021, s. 21). Konseyin yabancı diller bölümünün yıllar süren çalışmaları sonucu Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metninin (D-AOBM) ortaya çıkıp yayınlanmıştır. İngilizce olarak 2000 yılında yayınlanan metin, 2001 yılında ise Almanca olarak yayınlanmıştır (Yücel, 2006).

D-AOBM dil öğrenim sürecinde öğreten ve öğrenenin dil öğretim sürecindeki teorik ve uygulamaya yönelik sorunları en aza indirmek için hazırlanmıştır. D-AOBM Yabancı dil eğitiminde program hazırlama, başvuru kitabı ve sınavların hazırlanmasının belirli ölçütlere dayandırılması hedeflenmiştir (Fişeklioğlu, 2020, s. 22). Avrupa Konseyi üyesi devletlerden olan Türkiye ise D-AOBM 2001 yılında kabul etmiştir.

D-AOBM' de dil öğrenen ve öğreten bireyleri yönlendirmek, dil öğrenen bireyin kendi kendisini değerlendirmesine olanak vererek dil öğrenme düzeylerini belirlemesine yardımcı olmak için temel dil beceri tablosu oluşturulmuştur. D-AOBM metninde her beceri iç içe ve birbirleriyle bağlantılıdır (Fişeklioğlu, 2020, s. 22).

2.4.1 Diller için Avrupa ortak başvuru metninde yazma becerisi

D-AOBM' nin amacı üye devletlerinin dil öğretim programları, yönergeleri, öğretim setleri ve düzey geçme sınavları gibi konulardaki çalışmalarına ilişkin ortak bir paydada hareket etmesini sağlamaktır. Türkiye'nin de 2001 yılında dahil olduğu çerçeve metinde

geçen dil öğretim uygulamalarını benimsemiştir. Genel olarak yabancı dil öğretimi düzeylerinin; yüksek, orta ve temel olmak üzere üç ana dil düzeyinden oluştuğu ifade edilmektedir. Buna eş değer olarak Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı'nda da denk bir sınıflama yapılmaktadır. Avrupa dillerinde ortak bir nokta oluşturmak için programda bu üç ana düzey, A, B ve C olmak üzere üç ana bölüme ayrılmış ve her bir düzey kendi içerisinde de alt düzeylere bölünmüştür (Başkan, 2019, s. 157).

D-AOBM dil öğretiminde nesnel ölçütleri sağlamayı hedefler. Dil becerilerinin tanımlarını yaparken bu nesnel ölçütlerden faydalanır. Yazma becerisinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki durumunu tespit etme açısından bu çerçeve program rehber konumundadır. Dil öğretim setlerinin birçoğu bu çerçeve programa göre hazırlanmıştır. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında gösterilen yazma becerisinin kapsamında olan hedef kazanımlar aşağıda, Tablo 1' de gösterilmektedir.

Tablo 1. Avrupa dilleri ortak çerçeve programında belirlenen yazma becerisine ait kazanımlar

DÜZEY	KAZANIM
A1	“Kısa ve basit cümlelerle bir kartpostal yazabilirim. İsim, uyruk ve adres gibi kişisel bilgi içeren formları doldurabilirim.
A2	Acil durumlarda kısa, basit notlar ve iletiler yazabilirim. Birilerine herhangi bir şey için teşekkür etmek vb. durumlar gibi çok basit kişisel mektuplar yazabilirim
B1	Bilgi sahibi olduğum veya ilgilendiğim konularda metinler yazabilirim. Tecrübe ve izlenimlerimi yansıtan kişisel mektuplar yazabilirim.
B2	İlgi alanıma giren çok çeşitli konularda anlaşılır ve ayrıntılı yazılar yazabilirim. Belirli bir bakış açısını destekleyen ya da karşı çıkan kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Olayların ve deneyimlerin benim açımdan taşıdığı önemi ön planda tutan mektuplar yazabilirim.
C1	Görüşlerim anlaşılır ve iyi yapılandırılmış bir metinle ayrıntılı bir biçimde ifade edebilirim. Bir mektupta, raporda ya da kompozisyonda benim için önemli olduğunu düşündüğüm konuları ön planda tutarak karmaşık konular hakkında yazılar yazabilirim. Okuyucu kitlesine uygun bir üslup seçebilirim
C2	Uygun bir üslupla net, akıcı metinler yazabilirim. Okuyucunun önemli noktaları fark edip hatırlamasına yardımcı olacak etkili, mantıksal bir yapılandırma ile, bir durum ortaya koyan mektuplar, raporlar veya makaleler yazabilirim. Profesyonel veya edebi yapıt özetleri ve eleştirileri yazabilirim”

Kaynak: akt. Erol (2021, s. 23)

D-AOBM yazma becerisi kapsamında hedef yazma becerisi kazanımları yukarıdaki tabloda ortaya konmuştur. B1 düzeyindeki dil seviyesinde olan öğrenenden, bilgili olduğu alaka duyduğu konular hakkında metin yazma kazanımlarına ulaşması beklenmektedir.

B1 Düzeyi Yazılı Anlatım Becerisi Yeterlik Tanımları

1. “İlgi alanına giren konularda, kişisel görüş ve bakış açısını yansıtan metinler yazabilir.”
 2. “Yaşadığı olay veya deneyimlerle ilgili metinler yazabilir.”
 3. “Gelişmeler, haberler ve olaylar hakkında bilgi almak için belgegeçer, mektup ve elektronik posta aracılığıyla dostları ve meslektaşlarıyla kısa ve basit bilgi alışverişinde bulabilir.”
 4. “Kişisel bir mektupta bir kitap, film, tiyatro veya konser hakkında bilgi verebilir, yorum yapabilir.”
 5. “Bir mektup veya e-postayla duygularını ifade edebilir.”
 6. “Bir ilana başvurabilir ve ilanla ilgili daha geniş ve ayrıntılı bilgi isteyebilir.”
- (Başutku, 2018, s. 51)

2.5 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı

Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Türkçe Öğretim Programı, program geliştirme sürecinin her basamağı göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Türkçe Öğretim Programı hazırlanırken İhtiyaç analizi, amaçların tespiti, içeriğin oluşturulması, öğrenme ve öğretme süreçleri son olarak ise değerlendirme sıralamasına göre planlanarak hazırlanmıştır.

“Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı’nda eylem odaklı yaklaşım, kademeli sorumluluk aktarımı ve ekolojik sistemin birlikte işe koşulmasının nedeni; öğrenme ortamlarının farklılığı, hedef kitlenin çeşitliliği, öğrencinin öğrenme stratejilerindeki farklılıklar, yaş gruplarına göre seviye farklılıkları, dil öğrenme ihtiyaçları, çağın dil öğretimine getirdiği yeniliklerle açıklanabilir. Bu çerçevede Program eylem odaklı yaklaşım temelinde; işlevsel, iletişimsel, sarmal, tematik, beceri ve görev odaklı bir bakış açısıyla yapılandırılmıştır.” (Türkiye Maarif Vakfı, 2020, s. 22-23)

Türkiye Maarif Vakfı Türkçe Öğretim Programı genel amaçları aşağıdaki gibidir.

- “Dinleme/izleme ve okuma yoluyla Türkçe anlama becerilerini geliştirmek,

- Sözlü üretim, sözlü etkileşim ve yazma yoluyla Türkçe anlatma becerilerini geliştirmek,
- Türkçeyi dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini bütüncül bir şekilde ve kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını sağlamak,
- Türkçeye ait sözsüz iletişim becerilerini kazandırmak ve bunları iletişim süreçlerinde doğru kullanmalarını sağlamak,
- Türkçe söz varlığını zenginleştirmek,
- Etkileşim yoluyla kültürel duyarlılık kazandırmak,
- Türk dili ve edebiyatının seçkin eserlerini tanımalarını sağlamak,
- Hayat boyu öğrenme becerilerini geliştirmek,
- Disiplinler arası bir yaklaşımla 21. yüzyıl becerilerini edinmelerini/geliştirmelerini sağlamak,
- Akademik ve özel amaçlı Türkçe dil yeterliklerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.” (Türkiye Maarif Vakfı, 2020, s. 22)

Aşağıdaki tabloda D-AOÇM temele alınarak Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Türkçe Öğretim Programı B1 düzeyi yazma becerisi kazanımları aşağıdaki tabloda verilmiştir. B1 düzeyindeki öğrencilerden tabloda belirtilen yazma becerisi hedef ve kazanımlara ulaşması beklenmektedir.

Tablo 2. Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan öğretim programı B1 yazma becerisi kazanım tablosu

B1.Y.1. Dikte edilen bir metni yazar.
B1.Y.2. Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.
B1.Y.3. Öz geçmiş formu doldurur.
B1.Y.4. Kişisel bakım ve sağlıkla ilgili metinler yazar.
B1.Y.5. Seyahat ve konaklamaya ilişkin formları doldurur.
B1.Y.6. Kutlama/tebrik/davet mesajları/metinleri yazar.
B1.Y.7. Tarif ve/veya talimat içeren metinler yazar.
B1.Y.8. Tercih/teklif/ ifadeleri içeren metinler yazar.
B1.Y.9. Tavsiye/uyarı ifadeleri içeren metinler yazar.
B1.Y.10. Bilgilendirme amaçlı kısa tanıtım yazıları yazar.
B1.Y.11. Dolaylı anlatım içeren metinler yazar.
B1.Y.12. Haber metinleri yazar.
B1.Y.13. Taslak oluşturarak metinler yazar.
B1.Y.14. Sosyal medya, günlük/ağ günlüğü (blog) metinleri yazar.
B1.Y.15. Karşılaştırmaya dayalı metinler yazar.
B1.Y.16. Meslekleri karşılaştıran metinler yazar.
B1.Y.17. Görsellerle oluşturulmuş öyküleyici bir metni kendi cümleleriyle yazar.
B1.Y.18. Görsellerle desteklenmiş bilgilendirici kısa metinler hazırlar.
B1.Y.19. Betimleyici metinler yazar.
B1.Y.20. Yazılarında teknolojiyle ilgili söz varlığını kullanır.

Tablo 2. Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan öğretim programı B1 yazma becerisi kazanım tablosu
(Devamı)

B1.Y.21. Bir olay veya durumu anlatan görselleri betimler.
B1.Y.22. Geçmişe ilişkin olay/durum/bilgileri anlatan metinler yazar.
B1.Y.23. Öyküleyici metinler yazar.
B1.Y.24. Gözlem ve izlenimleri içeren gezi yazıları yazar.
B1.Y.25. Yazılarında öneri ifadelerini kullanır.
B1.Y.26. Bir konuya ilişkin görüş ve önerilerini gerekçeleriyle anlatan metinler yazar.
B1.Y.27. Yorum ve değerlendirmeler içeren metinler yazar.
B1.Y.28. Gözlem ve izlenim içeren metinler yazar.
B1.Y.29. Bir sorunun çözümüne ilişkin öneriler içeren metinler yazar.
B1.Y.30. Günlük hayata ilişkin durum/şikâyet/istek içeren metinler yazar.
B1.Y.31. Resmî yazışmalarda uygun kalıp ifadeleri kullanır.
B1.Y.32. Biçim ve içerik özelliklerine dikkat ederek resmî yazılar (dilekçe vb.) yazar.
B1.Y.33. Ayrıntılı e-posta iletileri yazar.
B1.Y.34. Duygu ve düşüncelerini içeren özel mektup yazar.
B1.Y.35. Aldığı/almak istediği ürün/hizmetle ilgili yazışmalar yapar.
B1.Y.36. Zaman ve mantık akışına uygun metinler yazar.
B1.Y.37. Kendisiyle ilgili durum/eğitim süreci veya yaptığı iş hakkında metinler yazar.
B1.Y.38. Plan/tasarı/hayallerini anlatan metinler yazar.
B1.Y.39. Geleceğe yönelik tahminler/çıkarımlar içeren metinler yazar.
B1.Y.40. Belli bir aşama ve süreci anlatan metinler yazar.
B1.Y.41. Cümle bağlayıcılarını kullanarak kısa metinler yazar.
B1.Y.42. Deyimleri kullanarak kısa metinler yazar.
B1.Y.43. Metinlerinde bağlama uygun mecazlı ifadeleri kullanır.
B1.Y.44. Anahtar kelimelerden hareketle metinler yazar.

Kaynak: Türkiye Maarif Vakfı (2020, s. 64-65)

Türkiye Maarif Vakfı programı “düzeyle göre dil yapıları listesi” incelenmiş olup B1 düzeyi dil yapıları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Öğrencilerin B1 kur bitirme sınavlarında yazdıkları metinlerdeki dil yapılarının incelenmesinde çerçeve olarak kullanılacaktır. Türkçe öğretim programında B1 düzeyine göre belirlenen bütün yapılar tabloya dahil edilmiş, hiçbir dil yapısı tablo dışında tutulmamıştır.

Tablo 3. Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan öğretim programı B1 düzeyi dil yapıları listesi

1	Sıfat Fiil (-An, -Dik)	Varsayalım ki/varsayıyorum/diyelim ki
2	Zarf fiiller (-IncA, -DIğI için, bu sebeple/bu yüzden/-DAn dolayı)	Günden güne, her geçen gün
3	Soru İfadeleri (Nerede? Ne zaman? Niçin? Nereye? Nasıl? ...)	Öncelikle, özellikle
4	-mAyI seviyorum.	Örneğin, örnek olarak
5	İsim fiiller +...mAyI ... mAyA tercih ederim...	DIğI için, bu sebeple/ bu yüzden/-DAn dolayı
6	fakat, ancak, ama, velayut Fiillerde etkenlik ve edilgenlik	Zarf Fiiller (-Ir ..-mAz, DIğIndA, -DIğI zaman)- DIktAn sonra / -mAdAn önce
7	Şimdiki ve Geniş Zamanın Hikâyesi ve Rivayeti (- yordu/ -IrdI)/ (-yormuş/-Irmış)	Edatlar (-A karşım/rağmen), mAsInI istemek
8	-E doğru, -A karşı, -Adek	- başka,-A göre, hâlbuki, lâkin

Tablo 3. Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan öğretim programı B1 düzeyi dil yapıları listesi (Devamı)

9	kadar, gibi,	Öngörülüyor/ tahmin ediliyor.
10	-İp, -ArAk	Yine, yine mİ
11	-mAlI/- mAk gerek /-mAk şart- mak lazım	Hikâye-Rivayet Bileşik Zamanlar (-mİşDI/ -Armlş) (-yordu, -yormUş, -ArDI) (-SAyDI), -(SAymİş)
12	DAn dolayı, -In yüzünden, -In sayesinde	Eğer/Keşke
13	Gereklilik+Hikâye (-mAlı(y)DI)	Duyulan ve Görülen Geçmiş Zaman (-mİş/ -DI)
14	Hikâye ve Rivayet Bileşik Zamanlar (geniş ve Şimdiki Zamanın Hikâyesi+Rivayeti)	Ünlemler (hadi canım sen de!, vah vah!, yazık!)
15	Sıfat fiiller (-DİK), -Dık	Yeterlilik/Yeterlilik Fiili+Zaman Ekleri
16	DIğInI ...-mAk, -AcAğInI ...-mAk istemek/söylemek/iddia ediyorlar/öngörüyorlar/ öne sürüyorlar	Geniş Zamanın Şartı ve İstek Kipinin Hikâyesi (-IrsA / -sAyDI, -IrDı)
17	-DIğI için, bu sebeple/bu yüzden/-DAn dolayı	

Kaynak: Türkiye Maarif Vakfı (2020, s. 83-84)

2.6. Kültür Aktarımı

Kültür, bir toplumun kendine özgü özelliklerini, zaman içinde oluşan, nesilden nesile aktarılabilen, ihtiyaçlara göre şekillenen ve bireyleri birbirine bağlayan değerlerin bütününe kültür denir. Kültür, insanlar arasındaki etkileşim ve iletişim yoluyla anlam kazanır. İnsanlar, birbirleriyle olan sosyal etkileşimleri, davranışları, gelenekleri ve paylaşılan deneyimleri aracılığıyla kültürü oluşturur ve sürdürür.

Kaynak kültür, bireyin yaşadığı çevreyi hayat tarzını ve düşünce biçimini şekillendiren kültürü yansıtmaktadır. Hedef kültür, öğrenmekte olunan dilin kültürünü temsil eder. Hedef kültür öğretimi, öğrencinin kaynak kültüründen edindiği deneyimleri nasıl normal kabul ediyorsa, öğrencinin aynı şekilde hedef kültürü de benimsemesine olanak tanır. Ortak kültürün tanımı öğrencinin kaynak kültürü ile hedef kültürü sentezleyerek oluşturduğu bir kültürdür. Bu süreç, öğrencinin her iki kültür içinde bir denge kurmasına ve dil öğrenimi sürecinde daha iyi bir iletişim kurmasına destek olabilir (Demir ve Açık, 2011)

Yabancı dil öğreniminde kültür, dil öğrencisinin temel becerilerini konuşma, okuma, yazma ve dinleme geliştirmesine önemli bir katkı sağlar. Bu bağlamda, dil öğretiminin amaçlarından biri, öğrencilere kültürel açıdan yetkinlik kazandırmaktır. Dil öğrencisinin, öğrendiği dilin sözcüklerini ne şekilde, nerede, niçin ne zaman ve hangi ortamda kullanacağını anlaması, dilin gerçek hayatta etkili iletişim kurma becerilerini geliştirmesine yardımcı olabilir. Bu, dilin sadece dilbilgisi ve kelime dağarcığından ibaret olmadığını, aynı

zamanda dilin yaşıyan bir ifade biçimi ve kültürel bağlam içinde anlam kazandığı bir öğrenme sürecine katkıda bulunabilir.

Yabancı dil eğitimi, sadece dilbilgisi ve dil becerilerini değil, aynı zamanda öğrencilere hedef kültürleri hakkında bilgi verme ve kültürleriyle bağlantı kurma konusunda yardımcı olma amacını taşımaktadır. Dil eğitimi öğrencilerinin sadece dil ile ilgili olan becerilerini değil, aynı zamanda kültürel becerilerini de geliştirmelerini sağlayarak daha iyi bir biçimde iletişim kurmalarına katkıda bulunur (Yılmaz ve Keskin, 2014).

Dil eğitimi veren öğretici kültür unsurlarını nasıl vereceğini önceden belirlemelidir. Kültür unsurlarını sistematikle koyup öğrenciye yeri ve zamana gelince temel dil becerileri içerisinde vermelidir. Öğretmenlerin öğrencilere çeşitli dil becerilerini kazandırmak, hedef dil ve kültür temasındaki bilgi ve anlayışlarını geliştirmelerine rehberlik etmek ve bireyin kaynak kültürlerine yansıtılmasına yardımcı olması beklenmektedir.

Türkiye Maarif Vakfı Türkçe Öğretim Programında dilin kültür bilgisi de vermesi gerekliliği belirtilmiş ve sosyokültürel başlık olarak aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

1. “Günlük yaşam

- a) Yiyecek, içecek, yemek zamanları, sofrada
- b) Resmî tatiller, çalışma zamanları
- c) Boş zaman etkinlikleri, hobiler, okuma alışkanlıkları, yaygın sporlar

2. Yaşam koşulları

- a) Yaşam standartları
- b) Ev koşulları
- c) Sosyoekonomik durum

3. Kişiler arası ilişkiler

- a) Sınıfsal yapı ve sınıflar arası ilişkiler
- b) Kadın-erkek ilişkileri
- c) Aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler
- d) Politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler

4. Değerler, inançlar ve davranışlar

- a. Sosyal sınıf
- b. Çalışma toplulukları
- c. Gelir düzeyi
- d. Gelenekler
- e. Sanat, müzik, vb.

5. Beden dili

6. Sosyal gelenekler

- a. Dakiklik
- b. Hediyeler
- c. Elbiseler
- d. Yasaklar, kurallar, vb.

7. Âdet olmuş davranışlar

- a. Dini kurallara dayalı davranışlar
- b. Doğum, evlilik gelenekleri
- c. Festivaller, törenler, kutlamalar” (Türkiye Maarif Vakfı, 2020, s. 19).

Tablo 4. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni düzenlenmiş kültürel öğeler tablosu

Alt öğe	1. Günlük Yaşam	2. Kişiler Arası İlişkiler	3. Değerler ve Eğitim	4. Edebiyat-Sanat ve Müzik	5. Gelenekler ve Folklor	6. Sosyal Yaşam	7. Coğrafya ve Mekan	8. Farklı Kültürler (Kültürler Arası Etkileşim)
a	Yiyecek-İçecek	Kişiler	Değerler	Edebiyat	Özel günler ve gelenekler	Moda	Yer iller ve veya diğer yerleşim yerleri)	
b	Yemek zamanları, sofrada adabı	Selamlaşma ifade ve davranışları	Eğitim	Müzik	Sözlü anlatımlar ve sözlü gelenekler	Yasaklar		
c	Resmi tatilleri-çalışma zamanları	Aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler	Dil ve Tarih Bilinci/Sevgisi	Sanat	Dini kurallara dayalı davranışlar	Alkış ve güzel hareketler		
d	Boş zaman etkinlikleri, hobileri,	Politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler	Diğerleri	Gösteri sanatları	Doğum, evlilik gelenekleri	Medya/ Teknoloji		
e	Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmîyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar	Konuk etme-ikram ve hediyeler		El sanatları geleneği	Festivaller, törenler, kutlamalar	Diğerleri		
f	Yeme ve içme alışkanlıkları	Diğerleri		Diğerleri	Danslar			
g	Oyunlar				Toplumsal uygulamalar, ritüeller, bâtil inançlar			
h	Spor				Halk bilgisi, evren ve doğa ile ilgili uygulamalar			
i					Diğerleri			

Kaynak: Özgat Tatan (2018, s. 105)

2.7. Türkçe Öğretim Setleri Yazma Becerisi/Eğitimi (Yeni İstanbul Öğretim Seti)

Bu bölümde Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti yazma eğitimi ile ilgili kitap içerisinde geçen kültür aktarımı, dil bilgisi, kalıp ifadeler, yazma becerisi kazanımlarına yer verilmiştir.

2.7.1. Yeni İstanbul Türkçe öğretim setindeki kültür aktarımı

Yabancı dil eğitiminin temelini ders kitapları oluşturur ve kültür aktarımının önemli unsurlarından birini temsil eder. Kullanılan ders kitapları, hedef dilin kültürünü içermeli ve bu içerik uygun bir dil ile ifade edilerek çeşitli etkinliklerle öğrenene sunulmalıdır (Okur ve Keskin, 2013). Metinler aracılığı ile verilen kültür aktarımı hedef dili öğrenenin topluma uyumunu hem hızlandıracak hem de kültürü ve dili daha hızlı öğrenmesini sağlayacaktır. Ders kitapları hazırlanırken yaşam alanlarına fazlaca yer verilip deneyim alanlarına odaklanarak işlenmelidir. Hedef dilin kültürünü ihtiyaç analizleri yaparak ihtiyaca uygun metinler hazırlanmalıdır.

Tablo 5. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti B1 ders kitabında geçen kültürel öğeler

Sıra	Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabında Geçen Kültürel Öğeler
1	“Kokoreç, hamsi veya döner gibi yerel tatları mutlaka deneyin.
2	Türkiye de iyileşmek için adaçayı, ihlamur vb. gibi şifalı bitkiler kaynatılarak içilir.
3	Türklerin kebab, baklava gibi yerel yemekleri vardır
4	Hasta olan birine çorba pişirilir. Her yemekten önce çorba içilir ve daha sonra ana yemek yenir.
5	Türkler futbol konusunda çok fanatiklerdir. Futbolu çok severler.
6	Türkler arasında okey ve tavla (özellikle boş zamanlarda-tatillerde) yaygın oyunlar arasındadır.
7	Türkler sportif faaliyetlerde bulunmayı çok severler. En çok tercih edilen spor dalı futboldur... Futbol, Türkler arasında fanatikliğe varacak kadar çok sevilir.
8	Türkler misafirleri için çay, börek vb. yiyecekler hazırlayarak hazırlık yaparlar.
9	Çocuklar misafirlere kolonya ve çikolata ikram ederler.
10	Türklerin dini bayramları vardır ve bu bayramlarda akraba ziyaretleri yapılır. Dargın olanlar barışır.
11	Türkiye de ramazan aylarında geleneksel bir meslek olan ramazan davulculuğu mesleği yapılır.
12	Türkiye’de ezan sesi sokaklara hâkim olup insanları büyürler.
13	Türk evlerinde, içeriye girerken kapıda ayakkabı çıkarmak gerekir.
14	Akik, Aytaşı, Yeşimtaşı gibi taşlar sağlık sorunlarında kullanılır.
15	Temiz sokaklar, muhteşem deniz, İstanbul...
16	Türkler herkese “Hocam” der.
17	Türkler çay olmadan kahvaltı yapmaz.”

Kaynak: Okur ve Keskin (2013)

2.7.2. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim setindeki dil bilgisi konuları

Dil bilgisi, dilin yapı özelliklerinin tamamıdır. Dil bilgisi kurallar bütünü olarak ele alınır. Seslerin, cümlelerin ve metinlerin yapısını inceleyen görev ve anlamlarını ortaya koyan alandır (Karahan, 2009).

Dil bilgisi ya da bir diğer deyişle dilin gramer yapısı konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerileri kadar önemlidir. Birey, bir dilin kurallarını bilse dahi, bu kuralları kullanarak o dilde okuyamıyor, dinleyemiyor, konuşamıyor ve yazamıyorsa, dil bilgisi sadece bir bilgi olarak kalır yetkinlik kazandırmaz. Dilin gramer yapısı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel dil becerilerini destekleyecek şekilde sınıflandırılmalıdır. Bu sınıflandırmanın sonradan sınırlandırılması ve yapılandırılması gerekmektedir. Bu açıdan herhangi bir beceriyi desteklemeyen, sadece ezber bilgiye dayanan dil bilgisi konuları ezberletilmemelidir (Yıldırım ve Tüfekçioğlu, 2016, s. 226).

Dil bütündür. Dil bütünlüğünü dört temel dil becerisi, kelime öğretimi, telaffuz öğretimi ve dil bilgisi öğretimi oluşturur. Dil öğretimi yapılırken sadece dil bilgisi öğretiminin yapılması dili sadece bir kurallar bütünü olarak algılayabilir, bu durum ise Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenecek kişilerde motivasyon düşüklüğüne ve öğrenmede isteksizliğe sebep olacaktır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde gramer yapıları dört temel dil becerisini destekleyen bir öğrenim alanı olarak görmek daha doğrudur.

Yeni İstanbul Öğretim Seti B1 ders kitabı, D-AOBM dil bilgisi yeterlilikler ve Maarif Vakfı Türkçe öğretim programı dikkate alınarak gramer yapıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti B1 düzeyi gramer yapıları

1.ünite	Zarf- Fiiller(-(y)Arek,-(y)a) Şimdiki zamanın hikayesi Zarf Fiil -(y) ken) Nasıl,Nereye?	4.ünite	Gereklilik kipinin hikayesi Zarf-fiil (-mak için, -ma+ iyelik,-ma) Zarf-fiil(-maktansa,-A rağmen, olmak üzere
2.ünite	İsim-Fiil ekleri (mak,-ma) İsimfiil eki-(ma+iyelik)/ Emir kip dolaylı anlatım İsim fiil ekleri -(y)iş)	5.ünite	Dilek kipi Dilek kipinin hikayesi Zarf-fiil (-ınca-(l/A)r-maz) İse/Bırak
3.ünite	Gereklilik kipi Gereklilik kipinin kullanılması Fiil+mak zorunda/mecburiyetinde kalmak	6.ünite	Şart kipini hikayesi Zarf fiiller(-dığından beri-(y)All Yoksa

2.7.3. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim setinde kalıp ifadeler

Yabancı dil öğretimi kişilerin başka dilde okuduğunu ve dinlediğini anlamlandırma; sözlü ve yazınsal ifadelerini geliştirmeyi amaçlar. Bu hedeflere ulaşmanın en kısa yolu gündelik ve sosyal hayatta kullanılan kalıp ifadeleri bilmektir. Kalıp ifadeler, sözcük ve cümle formunda değişik biçimsel özellikler gösteren toplumun tamamında kabul gören gelenekleşmiş, sosyal ilişkilerdeki iletişimi sağlayan, kendini ifade etmede kullanılan hızlı, basit, akıcı iletişim aracıdır. “Toplumsal ilişkilerdeki işlevinden yola çıkarak, ilişki sözleri olarak da ifade edilen kalıp sözler; Hoş geldiniz, güle güle, afiyet olsun, başınız sağ olsun vb. gibi her toplumun dilinde görülen kalıp ifadeler, başka örnekleriyle, toplumların kendilerine ait kültürlerinin izlerini taşımakla birlikte, görgü kurallarından kaynaklanan sözlerle de örtüşmektedir” (Aksan, 2006, s. 191). Kalıp sözler toplumun her alanında evlilik törenlerinde, cenaze merasimlerinde, misafirlikte, alışverişte, askere göndermede, yolculuğa çıkarken vb. kullanımlara sahiptir. Örneğin evlilikte; Allah tamamına erdirdin, ömrünüz bir olsun, yemekli misafirliklerde; kesenize bereket, afiyet olsun vb. kullanımları vardır. Kalıp sözler, toplumun kültürel yapılarına ışık tutarak o toplumun inanışlarına, gelenek göreneklerine, toplumsal ve insani ilişkilerine yansır, bu yansımalarda toplum hakkında çıkarımlarda bulunmamıza olanak sağlar (Çotuksöken, 2006, s. 38).

Yabancı dil öğretiminde merkeze alınan D-AOBM’de kalıp söz kullanımı pragmatik bir yeterlilik olarak her düzey ve kademe de önemle vurgulanmıştır. Sözlü ve yazılı iletişimi devam ettirme bölümünü kapsayan B1 düzeyinde; “Toplumsal inanç, gelenek ve görenek, görüş ve inançlar ile hoşgörü kurallarının farkında olarak; en gerekli dilsel araçları ve uygun bir hitap tarzı kullanarak geniş çapta dil işlevlerini gerçekleştirebilme ve bunlara cevap verebilme becerisi işlenmektedir.” (AOÖÇ, 2013).

Tablo 7. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Setinde geçen kalıp ifadeler

1	Sıfırdan başlama	16	İç çekmek
2	Sıfırdan var etmek	17	İç hesaplaşma
3	Hastalık hastası	18	Kalbi küt küt atmak
4	Katkı maddesi	19	Ömür boyu
5	Şifayı kapmak	20	Son model
7	Yaşam koçu	21	Tadını çıkarmak
8	Dil dökmek	22	Vicdan muhasebesi
9	Boşluğa düşmek	23	Bir araya getirmek

Tablo 7. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Setinde geçen kalıp ifadeler (Devamı)

10	Hatır sormak	24	Gitmeye değer
11	Kulak tıkamak	25	Geçimini sağlamak
12	Meydan okumak	26	Her bütçeye uygun
13	Özgür düşünmek	27	Misafir ağırlama
14	Çocuk kalmak	28	Siz siz olun
15	Dünya turuna çıkmak	30	Sokakları kaplamak

2.7.4. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Setinin Yazma Kazanımları

Yazma becerisi için hazırlanan etkinliklerin süreçleri ve yöntemleri oldukça farklıdır. Yazma becerisi için hazırlanan kazanımlar düzeye uygun olarak hazırlanmalıdır. Yazma becerisinin kazanımlarının amacı temel bilgilerin öğrenilmesi ve kullanılmasıyla ilgilidir. Yazma becerisi kazanımlarını geliştirmek için tablo, grafik, boşluk doldurma, harita, bağdaşıklık çalışması, cümle özetleme, cümle düzenleme vb. uygulamalarla hedef kazanımlara ulaşmak amaçlanmaktadır. Türkçe öğretiminde kullanılan Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Setinin B1 düzeyi yazma becerisi kazanımları temalara göre tablolastırılarak aşağıdaki Tablo 8’ de gösterilmiştir.

Tablo 8. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Setinin B1 düzeyi yazma becerisi kazanımlarının temalara göre dağılımı

Ünite	Kazanımlar
1.Ünite	1- Evimizin özelliklerini anlatma 2- İş bölümü diyalogu yazma 3- Ülkesindeki ve şimdiki yaşamını karşılaştırma
2.Ünite	1- İş ilanına başvurmak için e posta yazar 2- Başarı hikayesi yazar 3- Hayalimizdeki mesleği anlatma
3.Ünite	1- Sağlıklı beslenme 2- Sayısal verilerden yararlanarak metin yazma 3- Korkularımız
4.Ünite	1- Üniversite okumanın amaçları 2- Bilgi almak için e-posta yazar 3- Eğitimde okul, aile ve çevrenin önemi
5.Ünite	1- Hayallerimizi anlatma 2- Pişmanlıklarımızı anlatma 3- Şikâyet e-postası yazma
6.Ünite	1- Kültürel farklılıklar 2- Şehir ve hayatı 3- Davet mektubu yazma

D-AOBM öğrencilerin hedef dili kendi istek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde kullanması dil öğreticileri tarafından kabul edilen bir gerçektir. D-AOBM bu düzeydeki öğrencilerden kendi içinde bağlantılı ve tutarlı metinler, kendilerini ilgilendiren konular hakkında basit ve anlaşılır yazılar, deneyim içeren mektup ve e-posta yazmaları

beklenmektedir. Bu beklendik davranışlar ışığında İstanbul Türkçe öğretim seti yazma kazanımları temalara bölünerek hazırlanmıştır. Temalar öğrencilerin günlük hayatta kendi ihtiyaçların karşılayabilme doğrultusunda hazırlan ve kazanımlar buna göre oluşturulmuştur.

2.8 İlgili Araştırmalar

Yıldırım (2022), çalışmasında, Türkçe öğretim setlerindeki ders kitaplarında kullanılan kalıp ifadeleri (güle güle, afiyet olsun vb.) incelemiştir. Yeni İstanbul Öğretim Setinin her düzeyinde geçen kalıp ifadeleri derlem yöntemiyle sınıflamıştır. B1 düzeyinde ders kitabında geçen kalıp ifadelerin yetersiz ve temalara uygun olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Akkar (2021), tarafından Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan deyim ve atasözlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada deyim ve atasözleri dil düzeyleri ve dil becerilerine göre kullanım sıklıkları belirlenmiştir. Buna göre, “Yedi iklim Türkçe öğretim setinde deyim ve atasözleri başlangıç düzeyi ders kitaplarında daha az iken dil seviyeleri artıkça kullanılan deyim ve atasözleri sayısı da artmaktadır.” sonucuna ulaşılmıştır.

Çangal ve Kıribiş (2021), tarafından yapılan çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A2 düzeyindeki öğrencilerin dil bilgisi konularını kullanma alışkanlıkları incelenmiştir. “Türkçenin yabancı dil olarak öğretim programı” esas alınarak öğrencilerin yazma kağıtları incelenmiş olup en çok kullanılan dilbilgisi yapıları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Demirtaş (2021), yaptığı çalışmada Yeni İstanbul ve Yedi İklim öğretim setlerinin C1 düzeyindeki ders kitaplarını incelemiş, kitaplarda kullanılan deyim ve atasözlerini tespit etmiştir. Tespit edilen atasözü ve deyimlerin Türk kültürünün aktarımına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. İnceleme sonucunda deyim ve atasözleri öğretiminin plansız şekilde verildiği sonucuna varılmıştır.

Doğru (2021), yabancılara Türkçe öğretimi ders kitapları incelendiğinde fiil çatılarının B1 seviyesinde anlatıldığı tespitini yapmıştır. Etken çatılı fiil ek almadığından ve öznesi olan tüm fiiller etken çatıya dâhil olduğundan en fazla kullanılan çatının etken çatılı olduğu sonucuna ulaşmıştır. İncelediği Yeni İstanbul Öğretim Setinde edilgen ve dönüşlülük yapılarına yer verilmiş olmasına rağmen örnek ve etkinlikler oldukça az olduğu tespitinde bulunmuştur.

Emek (2021) tarafından, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yirmi öğrencinin B1-B2 düzeyi yazılı anlatımlarını yanlış çözümlemesi yaklaşımıyla değerlendirme amacıyla yapılan bu araştırmada öğrencilerden, herhangi bir anılarını kompozisyon olarak yazmaları istenmiştir. Yazılan metinler doküman inceleme analiz yöntemiyle incelenmiştir. Sözdizimi, yazım ve noktalama, sözcük kullanımı ve dil bilgisi başlıkları altında incelenen metinlerde; yazım ve noktalama 90, söz dizim 40, dil bilgisi 90 sözcük kullanımı 25 olmak üzere toplam 235 yanlış tespit edilmiştir.

Şimşek ve Erdem (2021)' e ait araştırmada, incelenen Türkçe öğretim setlerindeki yazma becerisi kazanımlarına ait etkinliklerin Türkçe öğretim programı kazanımlarına uygunluğu incelenmiş, yine bu çalışma içerisinde öğretmen yardımcı kitabı yönergeleri uygunluğuna bakılmıştır. D-AOBM' ni merkeze alınarak inceleme ve karşılaştırma yapılmıştır. İfade gücüne dayalı kazanımların etkinliklerinin fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Şimşek ve Mert (2021), yapmış oldukları çalışmada Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin yazılı metinlerindeki fiiller üzerine gelen; isim fiil, sıfat fiil zarf fiil ekleri incelemişlerdir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Metinlerde kullanılan fiilimsi grupları, sayıları ve yanlış kullanımları incelenmiştir. İncelenen metinlerde 793 fiilimsi grubunun kullanıldığı tespit edilmiştir. En fazla kullanımın isim fiil grubuna ait olduğu, en az ve en çok yanlış yapılanın ise zarf fiil grubuna ait olduğu tespit edilmiştir.

Akgün (2020) tarafından yapılan çalışma, Yabancılara Türkçe Öğretimi için kullanılan Yeni İstanbul B1 ders ve çalışma kitaplarındaki deyim ve atasözlerinin varlığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verileri doküman inceleme yöntemi ile toplanmıştır. Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1 ders ve çalışma kitaplarının baştan sona taraması yapılmıştır. Verilerin analizi sonucunda ders ve çalışma kitaplarının her ikisinde de deyimlere yeterince yer verildiği ancak atasözleri için aynı durumun söz konusu olmadığı görülmüştür.

Baş ve Gündoğdu (2020), yapmış oldukları çalışmada A1-B2 seviyesindeki öğrencilerin kelime hazinelerini, kelime katsayılarını, kullanım sıklıklarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. B1 seviyesindeki öğrencilerin toplam kelime kullanımı 4464, farklı kelime kullanımı ise 835 olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin dil düzeylerine paralel olarak kullanılan kelime sayılarının arttığı görülmüştür.

Kaya ve Dolunay (2020), tarafından yapılan çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, okuma kitaplarında geçen basit zamanlar, ek fiil ve birleşik zamanlı fiillerin çekimleri, kullanım sıklıklarının düzeylere uygunluğunu araştırılmıştır. Yedi iklim Türkçe öğretim seti için hazırlanmış üç okuma kitabı ile sınırlandırılmış olan çalışmada, A1, A2, B1, B2 düzeyleri ele alınmıştır. İnceleme sonucunda birleşik zamanlı fiil çekimleri en sık B1 ve A2 de; basit zamanların ise A1 ve A2 de kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

Ercan ve Gürbüz Us (2019) tarafından yapılan çalışma Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin bağlaçları bilme ve kullanma durumlarını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunu TÖMER'e gelen yabancı öğrencilerin oluşturduğu araştırma, nicel araştırma modellerinden betimsel tarama çalışması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bulguları sonucunda öğrencilerin bağlaçları yüksek bir oranda doğru bildikleri görülmüştür. Öğrencilerin yazılı anlatımlarında daha çok sıralama bağlaçlarını, en az ise örnekleme bağlaçlarını kullandıkları görülmüştür.

Fidan (2019), çalışmasında, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen rastgele seçilmiş B1 düzeyindeki 20 öğrencinin yazdıkları metinler noktalama işaretleri bakımından incelemiştir. İnceleme sonucunda öğrencilerin gramer kuralları, ana dillerinden yanlış aktarımı ve noktalama işaretleri yönünden zayıf kaldıkları tespit edilmiştir.

Kara ve Korkmaz (2019), yapmış oldukları çalışmada Türkçe öğretiminde dil bilgisi önemini vurgulanmış ve birleşik zamanlı fiil çekimlerinin öğretimi ve etkinliklerdeki kullanım durumları incelenmiştir. Yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin birleşik zamanlı fiil çekimlerini kavramada zorluk çektikleri tespit edilmiştir.

Koç (2019), tarafından yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerin kalıp sözleri kullanabilme yeterliklerini ölçmek amacıyla yapılan çalışmada Türkçe öğretim setinin incelenmesi sonucunda elde edilen veriler ile bir test hazırlanmış ve B1 seviyesini tamamlamak üzere olan 50 öğrenciye uygulanmıştır. Bu aşamada ise nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda elde edilen frekans aralıklarına ve yüzdelik dilimlerine bakıldığında öğrencilerin birçoğunun A1 ve A2 düzeylerinde yer alan hatır sorma, teşekkür etme, kutlama gibi kalıp sözlerin kullanımında yeterli oldukları anlaşılmıştır. Ancak bunun yanı sıra öğrencileri B1 ve B2 düzeyine ait kalıp sözlerin kullanım durumlarını bilmesine rağmen etkinliklerde sıklıkla düşük düzeylere ait

kalıp sözleri kullanmakta oldukları ve daha üst düzey kalıp sözleri kullanmaktan çekindikleri tespit edilmiştir.

Orhan (2018) çalışmasında, Mersin üniversitesi TÖMER de eğitim gören B1 düzeyi 51 öğrencinin yeterlilik sınavı için ITS de yazdığı metinlerin KKDP ve ÖDM programları kullanılarak hata analizleri yapılmıştır. İki başlık altında yapılan hata analizlerinin birincisi sözcük düzeyinde yapılan hatalar, ikincisi ise sözdizimsel düzeyde yapılan hatalardır. İncelemeler sonucu sözcük düzeyinde yapılan hataların çoğunun ses olayları ve eklerin kullanımından kaynaklı olduğu görülmüştür. Sözdizimsel düzeyde yapılan hataların ise cümle kuruluşlarında yapıldığı sonucuna varılmıştır.

Çerçi , Derman ve Bardakçı (2016) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarına Yönelik Yanlış Çözümlemesi” adlı çalışmada, A1 seviyesinde başlamış C1 seviyesinde öğrenimini tamamlamış olan 14 öğrencinin kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatımlarının yanlış çözümleme tekniğiyle betimlenmiştir. Ele alınan metinler dil bilgisi, yazım ve noktalama, söz dizimsel, yanlış sözcük seçimi bakımından değerlendirilmiştir. Yazım ve noktalama da en fazla hata ve yanlışın A1 seviyesinde yapıldığı tespit edilmiştir.

Erdem, Gün, Karateke ve Salduz (2015), tarafından yapılan çalışmada, Tiflis Yunus Emre enstitüsünde Türkçe öğrenen 35 Gürcü öğrencinin istedikleri herhangi bir konu hakkında kompozisyon yazmalarını istenmiştir. Öğrencilerin yazdıkları kompozisyonlar şekil, içerik, ses bilgisi ve cümle yapıları bakımından değerlendirip yorumlanmıştır. İki başlık şeklinde incelenen çalışmanın birinci kısmında yazım yanlışları incelenerek alfabe, sözcüklerin yanlış yazımı gibi faktörlere göre değerlendirilmiş. Çalışmanın ikinci kısmında ise metinleri dil bilgisi hatalarına göre incelenmiştir.

Şahin (2013), Çanakkale TÖMER’de yaptığı çalışmada öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki ek yanlışlarını yanlış çözümleme yöntemiyle incelemiştir. Çalışmasını 23 yabancı uyrukla öğrencinin katılımıyla gerçekleştirmiştir. Çalışmanın amacı Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma becerilerindeki ek yanlışlıklarını tespit etmek ve önerilerde bulunmaktır. Öğrencilere “Dün, bugün ve yarın neler düşünüyorsunuz?” başlıklı 200/300 kelimelik bir metin yazmaları istenmiştir. Elde edilen bulguları yapım ve çekim ekleri başlıkları altında incelemiştir. Hâl ekleri, tamlama ekleri ve fiilimsi eklerinde yanlışlıklarının fazla olduğu sonucuna varmıştır.

Atay, Kurt, Çamlıbel, Ersin ve Kaslıoğlu (2009) yaptıkları araştırmada öğrencilerin yabancı dil ğretiminde kültür aktarımı konusundaki görüş ve tutumlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Bunun yanında kültür aktarımına dair görüş ve tutumları sınıfa nasıl yansıttıklarını görmeyi hedeflemişlerdir. Araştırma sonucunda kültür aktarımının etkisinin farkında oldukları saptanmış ancak kültürel farkındalık için gerekli çabayı harcamadıkları ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizine değinilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki yapıların durumunu incelemesi amaçlanan bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmalarında doküman, gözlem, görüşme, odak grup görüşmesi yoluyla toplanan veriler betimsel analiz ya da içerik analizi yoluyla analiz edilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 297). Çalışmada doküman incelemesine başvurulmuş olup verilerin analiz edilmesinde içerik analizinden faydalanılmıştır. İçerik analizinde amaç, ulaşılan verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi yoluyla veriler tanımlanmaya, içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılır ve okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 242).

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2023 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde öğrenim gören B1 düzeyindeki 51 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde kolay ulaşılabilir durum örneklemesinden yararlanılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Yabancı Dil olarak Türkçe öğrenen B1 düzeyindeki öğrencilerin kur bitirme sınavlarında yazılı anlatım becerisine yönelik kâğıtlardaki yapıların durumunu incelemek amacıyla yaptığımız çalışmada öncelikle çalışma nesnesi olarak kullanılacak olan sınav evraklarına ulaşılmıştır. Öğrencilere “İş hayatında, okul hayatında, günlük hayatta başarılı olabilmek için neler yapmalıyız, nasıl bir yol izlemeliyiz, yazınız.”, “Teknolojik gelişmeler günlük hayatımızı, insanlarla ilişkimizi nasıl etkilemektedir, yazınız.”, “Dünyanın en büyük futbolcusu, ülkenizin başbakanı, meşhur bir doktor veya profesör vb. olsaydınız insanlık (kendiniz, aileniz, ülkeniz) için neler yapardınız? Nedenleriyle birlikte yazınız.” şeklinde üç

adet konu başlığı verilerek seçtikleri konu ile ilgili Türkçe kompozisyon yazdırılması sonucunda elde edilen metinler, çalışmanın verilerini oluşturmuştur.

3.4. Verilerin Analizi

Öğrencilerin seçmiş oldukları konularla ilgili oluşturdukları yazılı anlatım sınav kâğıtlarından elde edilen verilerin değerlendirilmesinde içerik analizinden faydalanılmıştır. İçerik analizinin amacı metinlerdeki içeriğin ne anlama geldiğini, temel vurgusunun ne olduğunu anlamak ve bu bağlamda yorumlamaktır (Bal, 2013, s.179). İçerik analizinde veriler dört aşamada analiz edilir. Bu aşamalar sırasıyla “verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması” şeklindedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 243). İçerik analizinde kodlama iki şekilde yapılır. Birinci şekil, metin içinden kodlardan hareketle temalara ulaşma; ikinci şekil ise belirlenmiş temalara göre yapılan kodlamadır (Bal, 2013, s.191-193). Bu çalışmada da kodlama işlemi daha önce belirlenmiş temalara göre yapılmıştır. Bu amaçla öncelikle Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, Türkiye Maarif Vakfı Türkçe Öğretim Programının yazma becerisiyle ilgili kazanımları ve Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Setlerinin B1 düzeyinde yer alan yazma becerisi etkinlikleri ve dilin yapısıyla ilgili unsurlar incelenerek çalışmamızın alt problemleri oluşturulmuş ve buradan hareketle belirlenen temalarla ilgili frekans tabloları hazırlanmıştır. Çalışma nesnesi olan sınav kâğıtları okunarak hazırlanan frekans tablolarına yapı unsurlarının kaçar defa tekrarlandığını gösteren değerler girilmiştir. Tabloların altında ise tema ve kodlarla ilgili tartışmalar yapılmış ve ardından bulunan frekanslara örnek olarak öğrencilerin sınav kâğıtlarındaki cümlelerine, katılımcı numaraları da belirtilerek hiçbir değişiklik yapılmadan yer verilmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölümde çalışmamızın bulguları tablolar halinde gösterilmiş, ardından yorumlamaları ve tartışmaları yapılarak öğrencilerin metinlerinden örnek olarak alınan ifadelere yer verilmiştir.

4.1. Basit Zamanlı Fiil Çekimleri ile İlgili Bulgular

Tablo 9. Basit zamanlı fiil çekimlerinin frekans dağılımı

tema	kod	frekans	frekans (%)
basit zamanlı fiil çekim yapıları	görülen geçmiş zaman	69	10,10
	duyulan geçmiş zaman	17	2,49
	şimdiki zaman	129	18,9
	gelecek zaman	50	7,30
	geniş zaman	204	29,9
	şart kipi	21	3,07
	gereklilik kipi	226	33,13
	istek kipi	8	1,17
	emir kipi	3	0,43
	toplam		682

Çalışma verilerimizin analizi sonucu elde edilen bulgulardan hareketle çalışma grubunun basit zamanlı fiil çekimlerini kullanma sıklıklarına Tablo 9’ da yer verilmiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde basit zamanlı fiil çekimlerinin toplam 682 kez kullanıldığı görülmüştür. Basit zamanlı fiil çekimleri temasının en fazla tekrar edilen kodunu % 33,13 (226 kez) oranla “gereklilik kipi” çekimleriyle kurulan cümleler oluşturmaktadır. Yine en fazla cümle kurulan “geniş zaman” kipi 204 kez kullanılarak toplam frekans tablosu oranında % 29,9 olarak hesaplanmıştır. En az kullanımı ise % 0,43 oranla “emir kipi” ile (3 kez) kurulan cümleler oluşturmaktadır.

İncelenen öğrenci metinlerde en fazla gereklilik kipinin kullanılması öğrencilerin birçoğunun seçmiş oldukları teknoloji konusuyla alakalı olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin metin içinde teknolojinin avantaj ve dezavantajlarını anlatırken gereklilik kipinin (% 33,13) olumlu ve olumsuz yapısının sıkça kullanması bu durumu destekler niteliktedir. “Geniş zaman” (%29,9) kipiyle kurulan cümlelerin fazlalığı da yukarıdaki nedenle aynı olabilir. Öğrencinin emir ve istek kipleriyle cümle kuramamış olması konuyu tam olarak kavrayamadığı veya eksik kavradığı, basit zamanlı fiil çekimleri öğretiminde tam olarak

başarılı olunamadığı çıkarımında bulunulabilir. İncelenen ders kitapları ve çalışma kitaplarında konuyla alakalı birçok etkinliğe yer verilmiş olmasına rağmen öğrencilerin basit zamanlı fiil çekimlerini yazdıkları metinlerde kullanamamış olması konuyu tam olarak kavrayamadıkları, ödev ve sorumluluklarını yerine getirmedikleri tahmininde bulunulabilir.

Çangal ve Kıribiş (2021), yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin yazılı metinlerini dil yapılarına göre incelemiştir. Çalışmanın basit zamanlı fiil çekimleri kısmında “geçmiş zaman” çekiminin en fazla kullanılan basit zamanlı fiil çekimi olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise incelenen öğrenci metinlerinde “gereklilik” kipinin basit zamanlı fiil çekimleri içinde en fazla kullanılan fiil çekimi olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmaların sonuçları arasında paralellik olduğu görülmüştür.

“Çalıştık ve işlerimizi yaptık.” (K 1)

“İki heceden oluşur.” (K 1)

“Ben şimdi en sık kullandığımız telefon ve birazda bilgisayarla ilgili bahsetmek istiyorum.” (K 2)

“Dünya daha çok gelişir ve sağlıklı yaşam olurdu.” (K 2)

“Geleceği planlamalısınız.” (K 2)

“Mesela her gün ders çalışmalıyız.” (K 3)

“Çalışmayacağız ve her şey bozuk olacak.” (K 3)

“Cümlemiz başarılı bir hayata sahip olmak isteriz.” (K 4)

“Bu dengelilik nasıl götürebiliriz merak etmediniz mi?” (K 4)

“Hepimiz hayatımızda başarılı olmak istiyoruz, sağlıklı yaşamak istiyoruz.” (K 5)

“Her hafta 3 defa spor yapın.” (K 6)

“Oysa farklı kişiler başarıyı aynı anlamda kullanmıyor.” (K 7)

“Her gün kitap okumalıyım. (K 8)

“Her gün yeni bilgileri bilmeliyim.” (K 8)

“Bu yüzden her gün Türkçe kursuna giderim, yeni kelimeleri ezberlerim, kitapları okurum, film izlerim, akrabalarımınla Türkçe konuşurum.” (K8)

“Yalancı insanlar hiçbir insan sevmez.” (K 9)

- “Mesela telefondan önce telgraf vardı.” (K 10)
- “Ve büyük bir şirkette çalıştım.” (K 11)
- “Ben seviyorum.” (K 12)
- “Ama bu teknoloji avantaj ve dezavantaj olabilirler.” (K 13)
- “Keşke teknolojik eski zamanlarda verse.” (K 14)
- “Tüm zamanımı ailem ve annem için ayıracağım.” (K 15)
- “Öyle asla olmayacam.” (K 16)
- “Geleceği planlamadan başarılı olamayız.” (K17)
- “Çünkü ülkemi nefesim, canım ve kalbim olarak görürüm” (K18)
- “Herkes hayatta başarılı olmak ister.” (K19)
- “Hedefe ulaşmak hiçbir zaman kolay değildir.” (K 20)
- “Başarılı olmak için ne yapmalıyız” (K 21)
- “Ayrıca hayatımıza yeni girdi, geniş ve önemli bir yer aldı.” (K 22)
- “Zamanla karşılık göreceğiz ve mutlu olacağız.” (K23)
- “Asla dikiz aynasına bakarak iş hayatımız yaşanmaz.” (K 23)
- “Hayatımdan bir örnek vereyim.” (K 24)
- “Sağlıklı yaşamak için spor yapmalıyız, sağlıklı beslemeliyiz ve hazır gıdaları tüketmemeliyiz.” (K 25)
- “Ayrıca teknolojiler eğitimde öğrencilerimizin öğrenmesini kolaylaştırdı.” (K 26)
- “Eğitimde reformlar getiririm.” (K 27)
- “Yabancı dil dersleri çocuklar için veririm çünkü genellikle onlar daha kolay öğrenebiliyorlar.” (K 28)
- “Tüm insanların finans durumu kötü olacak.” (K 28)
- “Aslında hayat çok zor ve vicdansız olmuş.” (K 29)
- “Bu konuda konuşabilir miyim?” (K 31)
- “Yeni şeyler öğrenmeyi sevmeliyiz ve hiçbir fırsatı kaçırmamalıyız.” (K 32)
- “Mutlu bir yaşamın anahtarı olduğunu anlatmalıyız.” (K 33),

“Ayrıca kötü arkadaşları takip etmemelisiniz.” (K 35),

"Çünkü benim ülkemdeki eğitimimiz ikiye ayrılıyor."(K 36)

"Oradan çıkarsın ve oraya dönersin." (K 36)

"Her zaman pozitif düşünmeli." (K 36)

“Öğrenciler ödevlerini yapıyor mu, yapmıyor mu?” (K 36)

"Teknoloji, doktorların zamandan ve emekten tasarruf etmesini sağlayan tıbbi makinelerin bulunmasına ek olarak hatalıkların erken bir tarihte tespit edilmesine yardımcı oldu." (K 37)

"Bu yüzden sağlığınıza teknolojiye korumak için dikkatli kullanmalısınız." (K 37)

"Şimdi hep beraber teknolojinin avantajları ve dezavantajlarına bakalım."(K 37)"

"Nasıl başarılı bir insan olunacağını hiç düşündünüz mü?"(K 38),

"Ticaret bölümü okuyorum."(K 40),

"Hayatın güzel olduğunu söylemelisiniz."(K 40),

“Asla kötümser olmamalısınız.” (K 40)

"Bilgiler öğrenirler."(K 41)

"Birçok işletme önemli işletme bilgileri alışverişinde bulunmak için uygulamaları, yazılı mesajları, elektronik posta gibi iletişim teknolojileri kullanır."(K 42)

"Bu aracı daha kısa seyahat sürdü."(K 43)

"Her istasyonda sadece 10 dakika durur."(K 43)

“İşinizi sevmelisiniz yoksa iş yerinde mutsuz olacaksınız ve her zaman şikayet edeceksiniz.” (K 44)

"Başarılı insanlar çok çalıştı."(K 44)

"Teknolojik hayatımız çok kolay oldu ama bu bizi olumsuz etkilemediğine anlamına gelmiyor."(K 45)

“Teknoloji avantajlarından faydalanıp dezavantajlarından uzaklaşalım.” (K 46)

"İnsanlar yakın mesafelere yaşamasına rağmen haftalarca hatta aylarca birbirine göremezler."(K 47)

“Ev işlerini kolaylaştırın.” (K 48)

“Üç yaşı küçülde kullanması tercih edilmez.” (K 48)

"Hepsi ödemecek."(K 49)

"Teknoloji süreci basitleştirebilir, zamanı kısaltabilir."(K 50)

"Film izliyoruz, müzik dinliyoruz." (K 51)

4.2. Birleşik Zamanlı Fiil Çekimleri ile İlgili Bulgular

Tablo 10. Birleşik zamanlı fiil çekimlerinin frekans dağılımı

tema	kod	frekans	frekans (%)
birleşik zamanlı fiil çekimi yapıları	hikaye birleşik zaman çekimleri	54	66,66
	rivayet birleşik zaman çekimleri	-	-
	şart birleşik zaman çekimleri	25	30,84
	gereklilik kipinin hikayesi	2	2,46
	toplam		81

Çalışma verilerimizin analizi sonucu elde edilen bulgulardan hareketle çalışma grubunun birleşik zamanlı fiil çekimlerini kullanılmaya sıklıklarına Tablo 10’ da yer verilmiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde birleşik zamanlı fiil çekimlerini kullanarak toplam 81 kez cümle kurulduğu görülmüştür. Birleşik zamanlı fiil çekimleri temasının en fazla tekrar edilen kodunu % 63,63 (54 kez)’ lük oranla “hikaye birleşik zaman” çekimleriyle kurulan cümleler oluşturmaktadır. Bunu % 30,84 (25 kez)’ lük oranla “şartlı birleşik zaman” çekimleri ile kurulan cümleler takip etmektedir. En az ise “gereklilik kipinin hikayesi” çekimi % 2,46 oranında sadece 2 kez kullanılmıştır. “Rivayet birleşik zaman” çekiminin ise hiçbir öğrenci tarafından kullanılmadığı görülmüştür.

İncelenen öğrenci metinlerinde birleşik zamanlı fiil çekimlerinin yeterince kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birleşik zamanlı fiil çekimlerinin basit zamanlı fiil çekimlerine göre daha karmaşık olması, öğrencilerin bu yapıları daha az kullanmalarına neden olmuş olabilir. “Teknoloji zararsız olsa(y)dı.” “Ben şunları yapar(i)dim. Örnek cümlelerdeki gibi birleşik zamanlı fiil çekimlerinde zamanları birbirine bağlayan (y),(i) yapıları kullanmada zorluk çektikleri düşünülebilir. Öğretilen basit ve birleşik zamanlı fiillerin sayısı arttıkça, öğrencilerin hata yapma olasılıkları artacağından bu yapıları kullanmak istemedikleri veya az kullandıkları çıkarımı yapılabilir. Metin yazılması istenilen konunun, birleşik zamanlı fiil çekimlerine uygun olmayan bir konu olduğu düşünülebilir. Öğrencilerin bu yapıları kullanarak cümle kurmayışları kur bitirme sınavlarının değerlendirilmesi sırasında kriter

olarak ele alınmadığı için öğrencilerin çok az kullandıkları ya da hiç kullanmadıkları çıkarımı da yapılabilir.

Kara ve Korkmaz (2019), yapmış oldukları çalışmada birleşik zamanlı fiil çekimlerinin kullanımlarını ve öğretim biçimlerini ortaya koymuşlardır. Yapılan çalışmada “hikâye birleşik zamanın” en kolay öğrenilen ve en çok kullanılan birleşik zaman olduğunu tespit etmişlerdir. Bu çalışmanın bulgularına göre de en fazla “hikâye birleşik zamanın” kullanılması, sonuçların birbirini destekleyip, tamamladığını göstermiştir.

“Hem de iletişim geliştir de artık nerede oluyorsanız.” (K 1)

“Okul bitmiştir ve mezun oluyordur.” (K 3)

“Eğer çalışırsanız siz de hayatınızı değiştirebilirsiniz.” (K 6)

“Eğer güzel bir iş istiyorsam Türkçeyi güzel bilmeye mecburum.” (K 8)

“İnsanlar iletişim kurmakta zorluk çekerlerdi.” (K 10)

“Bu sebeple biz söylüyoruz keşke gelmesedi.” (K 14)

“Benim için çalışırsan hayallerimi gerçekleştireceğim.” (K 15)

“Günlük hayatta başarılı olmak isterseniz şunları yapmalısınız.” (K17)

“Ülkem için hiçbir fedakârlıktan kaçınmazdım.” (K 18)

“Öğretmen pozitif bir insan olmalıdır.” (K 19)

“Diğer öğrencilerin ve öğretmenlerin size olan saygısını artıracaktır.” (K 23)

“Keşke şunu yapsaydım ya da yapmasaydım.” (K 25)

“Yani eğitim sektöründe çok çalışırdım.” (K 26)

“Gelecekte cumhurbaşkanı olsaydım şunları yapardım.” (K 27)

“Eğer bir gün başkan olursam şunları yaparım.” (K 28)

“Çok ağladım, hiç gitmek istemiyordum.” (K 29)

“Hem okula gitmeliydi hem de çalışmalıyız.” (K 34)

“Hayatta başarılı olmak istiyorsan bunları yapmalısın.” (K 35)

“Ödevlerimi yaptırıyordu.” (K 36)

“Son olarak keşke teknoloji zararsız olsaydı.” (K 37)

“Teknolojinin avantajlarına rağmen dezavantajı olduğunu da unutmamak gerekir.” (K 37)

“Ancak eğer teknolojiyi yanlış kullanırsa birçok yönden yararlı olabilir.” (K 42)

“Arkadaşlarınız çok çalışkan olursa birlikte çalışabilirsiniz.” (K 44)

“Sadece çalışmak zorunda.” (K 44)

“Teknoloji tıp için birçok ilaçlar katkıda bulunmuştur.” (K 45)

"Sonuç teknoloji faydalarını ve zararlarını bilmemize rağmen iyi yaşıyoruz bu yüzden teknoloji ölçülü kullanmak zorundayız." (K 45)

"Kişke telefonum az kullansaydım ve çok çalışsaydım." (K 46)

"Bu nedenle teknolojilerin avantajları ve dezavantajları yani doğru bir yolu kullanıyorusak teknolojilerinden daha faydalı alırız." (K 51)

4.3. Fiilimsi Yapıları ile İlgili Bulgular

Tablo 11. Fiilimsi yapılarının frekans dağılımı

tema	kod	frekans	frekans (%)
fiilimsi yapıları	İsim fiiller (-mA, -mAk, -Iş) +...-mAYI ... -mAYa tercih et-, -mAktAnsa... -mAYI tercih et-, -mAsInA rağmen, -mAsInI iste-)	375	67,93
	Sıfat fiiller (-dIk), -DIk + iyelik, -AcAk + iyelik, -mIş -An)	97	17,57
	Zarf fiiller (-Ip, -ArAk, -IncA, -IncAYa kadar, [-y)ken], -mAdAn, -A...-A, -r... -mAZ,- DIğIndA, -DıkçA, -DIğI için, -DIğI zaman, -DIğIndAn, -DIğIndan beri -DIğIndAn dolayı, -AcAğI için)	80	14,42
	toplam	552	100

Çalışma verilerimizin analizi sonucu elde edilen bulgulardan hareketle çalışma grubunun fiilimsileri kullanma durumlarına Tablo 11’ de yer verilmiştir. İsim fiil, sıfat fiil ve zarf fiil yapılarını kullanım durumları ve sıklıkları incelendiğinde toplamda 552 tane fiilimsinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Tablo 11’in toplam frekans oranının %67,93’ ünü 337 kez kullanım ile en fazla “isim fiil” yapılarının oluşturduğu görülmüştür. Bunu %17,52 oranında 97 kez kullanım ile “sıfat fiil” yapıları, en az ise %14,42 oranında 80 kez kullanım ile “zarf fiil” yapıları takip etmiştir.

Öğrencilerin yazdıkları metinlerinde en fazla isim fiil yapısını kullandıkları görülmüştür. En fazla bu fiilimsi yapısının kullanılmasında ilk öğretilen fiilimsi grubu olmasının ve eklerinin basit oluşunun etkisinin olduğu düşünülebilir. Diğer bir husus ise mastar eki olan “-mak, -mek” eklerinin söyleyiş itibariyle isim fiil ekleri ile aynı oluşu öğrencilerin daha önceki dil seviyelerinde bu yapıları öğrenmiş olması bir sonraki yapının öğrenilmesinde kolaylık sağladığı çıkarımı yapılabilir. İsim fiil ve sıfat fiil eklerinin fazla kullanılması cümle içerisinde zarf fiillere göre ad olarak kullanıma daha elverişli olması gösterilebilir. Sıfat fiil ve zarf fiil yapılarının kullanım oranlarının düşük olmasına sebep olarak kullanılan kitaplarda bu yapılarla ilgili etkinliklere pek fazla yer verilmemesi, öğrencilerin daha çok bu fiilimsi türleriyle yapılan uzun, birleşik cümleler yerine kısa, basit

cümleler kullanmaları sebep olarak gösterilebilir. Ders kitabı ve çalışma kitaplarındaki etkinliklerin çoğunun boşluk doldurma ve çoktan seçmeli olması öğrencilerin fiilimsi yapılarını metin yazma da kullanamadıkları ve bilgilerini kâğıda aktaramadıkları düşünülebilir. Aynı zamanda öğrencilerin Türkçenin anlatım olanaklarını tam olarak kavrayamadıkları, zorlandıkları ya da bu yapıları kullanma konusunda çekingen davrandıkları çıkarımında bulunulabilir.

Şimşek ve Mert (2021), yapmış oldukları çalışmada fiilimsilerin kullanım durumlarını incelemişlerdir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin sınav kağıtları toplanarak kullanmış oldukları fiilimsileri, fiilimsi yanlışlarını ve sayılarını tespit etmişlerdir. En çok kullanılan fiilimsi yapısının isim fiil, en az kullanılan fiilimsi yapısının ise zarf fiil olduğunu tespit etmişlerdir. Bu çalışmanın fiilimsi yapılarıyla ilgili bulgularında da isim fiillerin en çok kullanılan, zarf fiillerin ise en az kullanılan fiilimsi yapısı olduğu belirlenmiştir. Bu iki çalışmanın fiilimsi yapılarıyla ilgili bulgularının birbirini destekler nitelikte olup paralellik gösterdikleri tespit edilmiştir.

“Teknolojinin gelişmesi işimizi kolaylaştırdı.” (K 1)

“Ama faydası olduğu gibi zararları da var.” (K 2)

“Hepimiz bir güzel hayat yaşamak istiyoruz.” (K 3)

“Çünkü vaktimiz idare etmeden başarılı olmak imkânsızdır.” (K 4)

“Sağlıklı yaşamak çok önemlidir.” (K 5)

“Çünkü hayatımız gelecekte daha iyi olacak.” (K 6)

“Boşa harcamamak yani sadece dinlenmeyip çalışmak gibi manada gelmiyor tabi ki.” (K 7)

“Elimizde kullandığımız telefonlar sayesinde sevdiğimizimize kolayca ulaşabiliriz.” (K 10)

“Ablamı sevmeme rağmen annemle yaşamak isterim.” (K 15)

“İlk olarak doğru meslek seçmemiz lazım.” (K 16)

“Başarılı olmak bir kişinin hedefini gerçekleştirmesidir.” (K 17)

“Eğitimin gelişmesi için her mahalleye okul ve üniversite inşa ederdim” (K 18),

“Hizmette kusur etmeden ülkemi el üstünde tutardım.” (K 18)

“Öğretmen başarılı olmak için çok iyi ders anlatmalıdır.” (K 19)

“Ders anlatırken farklı yolları kullanmalıdır.” (K 19)

“Herkes başarılı olmak için dünyada bir fark yaratmak, önemli olmak ve olumlu bir etki bırakmak ister.” (K 20),

- “Her şeyi korkmadan yapmalıyız.” (K20)
- “Her insanın hayatında kötü ve iyi günler gelip ve gider.” (K 21)
- “İstedığımız şeylere hızlı bir şekilde ulaşacağız.” (K 22)
- “Alışveriş yaparken gezerken” (K 22)
- “Başarılı olmak için yapabileceğimiz çok şey vardır.” (K 23)
- “Buna ek olarak günlük hayatla ilgilidir.” (K 23)
- “Bence başarılı olmak iyi öğrenmek gerekiyor.” (K 24)
- “Çalışa çalışa para kazanmaya başlayacaksın.” (K 24)
- “Sağlıklı yaşamak için spor yapmalıyız, sağlıklı beslenmeliyiz, erken yatıp erken yatmalıyız, hazır gıdalar tüketmemeliyiz.” (K 25)
- “Bunları yaparak öğrencilerimiz daha sorumlu olabilirler.” (K 26)
- “Tüketim toplumu yerine üretim toplumu olmamız gerekir.” (K 27)
- “Bütün dünyada kötü bir adalet vardır ve bu insanlar için faydasız çünkü onlar bir rahat ülkede yaşamak istiyor.” (K 28)
- “Eğitim alarak kendimizi geliştiriyoruz.” (K 29)
- “Sıklıkla ce telefonu kullanan insanlar ... olabilir.” (K 30)
- “İlk olarak herkes işi sevmeli.” (K 31)
- “Olumsuz düşünmek yerine kendimizi inandırmalıyız.” (K 32)
- “Başarılı olmak için çalışmak ve cesaret etmek gerekiyor e bunları yaparak başarılı olabiliriz.” (K 32)
- “Başarılı bir yaşam sürdürmek için öncelikle dengenin sürdürülebilir.” (K 33)
- “Başvurmadan önce iş düşünmek lazım.” (K 34)
- “Ailem hayat ne yapmak gerek?” (K 35)
- “Hangi bir iş başarısız bu işi bırakıp başka bir iş arayabilir.” (K 36)
- "Çünkü aile eğitime hazır değilse kişinin eğitiminde başarılı olması zordur." (K36)
- "Son olarak eğitimde başarı aile okul ve çevrenin herbirinin diğerleri tamlaması gerekir."(K36)
- "Teknoloji günlük hayatımızda bize hizmet olmasına rağmen dikkatli kullanılması gereken iki ucu keskin bir kılıçtır." (K37)
- “Nasıl başarılı bir insan olunacağını hiç düşündünüz mü?” (K 38)
- “Uzun zamandır hayalini kurduğumuz hedeflere daha kolay ulaşabilmemiz için başka bir yola ihtiyacımız var.” (K 38)

- "Bazıları başarmak için bu madde zenginlik elde etmek anlamına gelir."(K40)
- "Ve her gün “hayatın güzel olduğunu” söylemelisiniz, tavsiye ediyorum."(K40)
- "Hatta bankaya gitmeden para çekebilirsiniz." (K 41)
- "Teknolojinin faydası hissedimiz için çok şanslıyız." (K 42)
- "TCDD sitesinde açarken hangi şehri gitmek seçebiliriz."(K43)
- “Geçmişte insan bir yerden başka yere yürüyerek gitmiş.” (K 43)
- "Sadece çalışmak zorunda." (K 44)
- "Hayatın vazgeçilmez parçası, sosyal medya olduğu için." (K 45)
- “Teknoloji hayatımızı kolaylaştıran ilginçleştirilen ve çekici kılan olgu veya araçtır." (K 47)
- "İnsanlar gün içinde teknoloji ile vakit geçirip hareketsiz kalarak deyim çeşitli hastalıklara muztarip oluyorlar.” (K 47)
- "Problemleri ve günlük işleri çözmeyi kolaylaştırmak için yaratılan aletleri ve makineleri ilgi olilim" (K 50)
- "Bu zamanında geliştirirken teknoloji daha yüksek geliştirdi.” (K 51)

4.4. Çatı Uyumu ile İlgili Bulgular

Tablo 12. Fiilde çatı yapısının frekans dağılımı

tema	kod	frekans	frekans (%)
çatı uyumu	etken çatılı fiil	681	98,85
	edilgen çatılı fiil	5	0,72
	dönüşlülük	3	0,43
	işteşlik	0	0
	toplam	689	100

Çalışma verilerimizin analizi sonucu elde edilen bulgulardan hareketle öğrencilerin çatı uyumu kullanma durumlarına Tablo 12’ de yer verilmiştir. B1 seviyesindeki öğrencilerden çatı uyumu bakımından beklendik davranışlar ve kazanımlar içinde “etken” ve “edilgen” yapılar ile cümleler kurmaları beklenmektedir. Çalışmada etken ve edilgenlik bakımından toplam 689 cümle tespit edilmiştir. Fiilde çatı uyumu temasının en fazla tekrar edilen kodunu %98,85 (681 kez)’lik oranla “etken çatılı fiil” yapıyla kurulan cümleler oluşturmaktadır. İkinci sırada ise cümle kurulan “edilgen çatılı fiil” yapısı 5 kez kullanılarak toplam frekans

tablosu oranında %0,72 olarak hesaplanmıştır. En az kullanımı ise “dönüştürme” yapısı ile %0,43 oranında (3 kez) kurulan cümleler oluşturmaktadır. İşteş yapıları cümlelere incelenen verilerde rastlanmamıştır.

Fiillerin çatı bakımından uyumu konusu Avrupa Dil Portfolyosuna göre B2 dil düzeyinde yer almaktadır. Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Türkçe öğretim programında ise B1 dil düzeyinde etken ve edilgen yapılar olarak yer almaktadır. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti ise işteş, etken ve edilgen yapıları B1 düzeyinde yer verir.

İncelenen metinlerde kurulan cümlelerin neredeyse tamamının etken çatılı yapı olduğu görülmektedir. Etken çatılı yapının fazla oluşu öğrencilerin kaleme aldıkları metinlerin konusuyla ilgili olduğu düşünülebilir. İncelenen metinler öğrencinin ya da ailesinin yaşantı, hayal ve istekleri ile dolu olduğundan öznel “ben”, “biz” olarak değişmekte ve bu durum ise etken çatılı yapının diğer çatılardan fazla kullanılmasına sebep olmuş olabilir. Diğer bir husus ise etken çatılı yapıların daha basit ve kavranmasının daha kolay olması öğrencilerin bu çatı ile yazmalarına neden olmuş olabileceği düşünülebilir. Edilgen çatı eklerinin (n,l) öğrenci tarafından anlaşılmasının güç olması ve uygulama boyutunda anlamlandırılmaması öğrencinin bu yapıları kullanmasının önünde engel olduğu düşünülebilir. Kullanılan dönüştürme yapılarının ise bilinçli olarak kullanılmadığı metnin bağlamından hareketle ya da kalıp cümle olarak yazdıkları düşünülmektedir.

Doğru (2021), çalışmasında en fazla kullanılan çatının etken çatılı olduğu sonucuna ulaşmıştır. İncelediği Yeni İstanbul Öğretim Setinde edilgen ve dönüştürme yapılarına yer verilmiş olmasına rağmen örnek ve etkinlikler oldukça az olduğu tespitinde bulunmuştur. Bu çalışmada ise Yeni İstanbul Öğretim Setini kullanan öğrencilerin sınav kağıtlarının incelenmesi sonucu metinlerin neredeyse tamamının etken çatılı olarak yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki çalışmanın birbirini destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

“Mesela günlük yaşamda eğitimde kullanabiliriz” (K 1)

“Mesela bilim adamları telefon ve bilgisayar zamanla kullanmamızı öneriyorlar.” (K 2)

“Bugün hayatta başarılı olabilmemiz için neler yapmalıyız.” (K 3)

“Günlük toplumumuzda sağlığımıza önem vermeliyiz.” (K 4)

“Bol su içmeliyiz ve stresten uzak durmalıyız.” (K 5)

“Hayatımdan biraz tavsiye vereceğim.” (K 6)

- “Kendi duygularımızın esiri olmayalım. (K 7)
- “Her gün kitap okumalıyım. (K 8)
- “Sağlıklı hayat yaşamalıyız. (K 9)
- “Bazen haberlerde duyuyorum.” (K10)
- “Türkiye’ye gittim ve bir dil yaptım”. (K 11)
- “Eski zamanlarda şeyler yapıyorduk.” (K 14)
- “Konya da yaşarım belki kendime bir apartman almalıyım.” (K15)
- “Dünyanın en büyük futbolcusu olsam.” (K16)
- “Başta başarılı olmak anlatmak için birkaç kelime yazmak istiyorum.” (K 17)
- “Onun gelişmesi için birçok proje yapardım.” (K 18)
- “Bir öğrenci başarılı olmak için çok çalışmalıdır.” (K 19)
- “Eğitim hayatında ve profesyonel hayatta herkes başarılı olmak ister.” (K 20)
- “Bunun gibi sorular düşünme.” (K 21)
- “Yeni bilgileri öğreniriz.” (K 22)
- “Güvenle geleceğe adım atmalıyız ve bu şekilde iş hayatında başarılı olabiliriz.” (K 23)
- “Asla dikiz aynasına bakarak iş hayatımız yaşanmaz” (K 23)
- “Ben bir tavsiye verebilirim.” (K 24)
- “Sağlığımızı korumalıyız.” (K 25)
- “Öğrencilerimize de pratik bilgiler verirdik.” (K 26)
- “Herkesle sağlık sigortası zorunluluğu sağlarım getiririm.” (K 27)
- “Ekonomide küçük yatırımcılara devlet desteği sağlarım.” (K 27)
- “Uzak şehirlere ve köylere interneti ücretsiz veririm.” (K 28)
- “Kendinize güvenmelisiniz çünkü bu hayatta her şey mümkün.” (K 29)
- “Teknoloji insanlar tarafından keşfedilebilir.” (K 30)
- “Başarılı insanlar çok şey inşa eder.” (K 31)
- “Önce ne yapmak istediğimizi düşünmeliyiz ve bunun için çalışmalıyız.” (K 32)
- “Sınıftayken dikkatli olabiliriz.” (K 34)
- “İş arkadaşlarınıza saygı gösterin” (K 35)
- “Öğretmeni çok iyi dinlemelisiniz.” (K 35)
- "İşinde sabırlı olmak zorunda." (K 36)
- "Teknoloji sağlığı büyük ölçüde etkiliyor." (K 37)

- "Başarı dünyadaki herkesin hayalidir." (K 38)
- "Dünyamızda teknolojinin 10 yıl sonra aha hızlı gelişimini görebiliriz," (K 39)
- "Azım burada önemli hale geliyor." (K 40)
- "Öğrenciler araştırmalar yapmak için internet ihtiyacı duyarlar." (K 41)
- "Teknoloji güvenli olmayabilir." (K 42)
- "Daha kolay seyahat edebiliriz." (K 43)
- "Bir iş bulmalısınız." (K44)
- "Teknolojik ilerleme hayatın bir parçası haline geldi." (K 45)
- "Herhangi bir bilgiyi kolayca araştırabiliyoruz." (K 46)
- "Teknolojiden birçok şekilde faydalanabiliriz." (K 48)
- "Böyle bir şekilde tanımlayabiliriz." (K 49)
- "Teknoloji süreci basitleştirebilir." (K 50)
- "Bilgi bulmayı kolaylaştırır." (K 51)

4.5. Edat, Bağlaç ve Ünlem Yapıları ile İlgili Bulgular

Tablo 13. Edat, bağlaç ve ünlem yapılarının frekans dağılımı

tema	kod	frekans	frekans (%)
edat, bağlaç, ünlem yapıları	bağlaçlar (ile, yalnız, ancak, -, sadece, fakat, ama, ne var ki, bile, sanki, ise, yanı sıra, ayrıca, hatta, aksine, hariç, , itibaren, varsayalım ki /varsayıyorum/ diyelim ki, örneğin, örnek olarak, örnek verecek olursak,	354	71,1
	edat: keşke, eğer, -sa bile/-sa... da, gibi, göre, sanki, kadar, için, üzere, -a doğru, için, -a karşı, -a değin, -a dek, -dan dolayı, -dan başka, a karşın/rağmen, öncelikle, dolayısıyla-ın yüzünden, -ın sayesinde,	144	28,9
	ünlem	-	-
toplam		498	100

Çalışma verilerimizin analizi sonucu elde edilen bulgulardan hareketle çalışma grubunun edat, bağlaç ve ünlem yapılarını kullanma sıklıklarına Tablo 13'te yer verilmiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde edat, bağlaç ünlemlerin toplam 498 kez kullanıldığı görülmüştür. Edat, bağlaç ve ünlem yapıları temasının en fazla tekrar edilen kodunu % 71,1

(354 kez)' lik oranla “bağlaçlar” ile kurulan cümleler oluşturmaktadır. Yine en fazla cümle kurulan “edatlar” 144 kez kullanılarak toplam frekans tablosu oranında % 28,9 olarak hesaplanmıştır. İncelenen kağıtlarda “ünlem” yapısının kullanımına rastlanmamıştır.

Türkçe öğretim programlarında ve öğretim setlerinde edat, bağlaç ve ünlem konularına yeterince yer verilmediği çıkarımında bulunulabilir. Konunun yapısı ve öğrencilerin akademik alt yapı yetersizliklerinin eksikliğinden dolayı konunun öğrenci tarafından tam kavranmadığı düşünülebilir. Dil bilgisi öğretiminde edat ve bağlaç konularının öğretici tarafından hızlı geçilip üzerinde çok fazla durmadığı düşünülebilir. Etkinliklerin boşluk doldurma ve çoktan seçmeli olması öğrencinin edat ve bağlaç yapılarını tam anlamlandıramadığı için bu yapıları kullanmaktan kaçındığı çıkarımında bulunulabilir. Bazı edat ve bağlaçların kullanımında yığılma görülmesi öğrencinin bu yapıları tekrar etmediğinin bir göstergesi olabilir.

Ercan ve Gürbüz Us (2019) tarafından Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin bağlaçları bilme ve kullanma durumlarını tespit etmek amacıyla yapılan çalışmada, öğrencilerin en çok kullandıkları bağlacın ‘ve’ bağlacı olduğu, ardından da ‘ama’ ve ‘de/da’ bağlaçlarının çokça kullanıldığı görülmüştür. Bu bakımdan iki çalışmanın bulguları arasında benzerlik olduğu belirlenmiştir.

“Sağlıklı olmak için spor yapmalıyız.” (K 3)

“Hem okul hem de iş olunca yorucu oluyor.” (K 5)

“Teknolojinin iyi yanları ve kötü yanları var kullanırken çok dikkat etmek gerekir.” (K 10)

“Başarılı yaşam için çok yol ve yöntem vardır.” (K 10)

“Mutsuzken yalnız oturmayı tercih ediyorum.” (K 11)

“Korku ve utanmak.” (K 17)

“Örneğin okul hayatında ne okumak istersiniz, ne yapabilirsiniz.” (K 17)

“Güzeller güzeli, biricik ve en iyi ülke Burkina Faso.” (K 18)

“İlkokul birinci sınıftan üniversite son sınıfa kadar öğrencilerle ilgilenirdim.” (K 18)

“Bir işçi başarılı olmak için çok çalışmalı.” (K 19)

“Her zaman ödevini yapmalı ve sık sık kitaplar okumalıdır.” (K 19)

“Bundan dolayı, Peygamber efendimiz şöyle buyuruyor” (K 20)

“Gençken iş hayalinde ve aynı anda günlük hayalinde başarılı bir insan olmayı arzu ederiz.” (K 21)

“Biz çocukken okul hayatında başarılı olmak isteriz.” (K 21)

“Ödevlerimiz için araştırma yaparız.” (K 22)

“Teknolojik makineler; çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, süpürge vb kadınlar için büyük kolaylıktır.” (K 22)

“Örneğin, alışveriş yaparken gezeriz.” (K 22)

“Bunun yanı sıra okul hayatı hakkındadır.” (K 23)

“Özetle yukarıdakilerin hepsini yaparsak zorluklara rağmen otomatik olarak iş hayatında, okul hayatında ve günlük hayatta başarabiliriz.” (K 23)

“Hayatımdan bir örnek vereyim.” (K 24)

“Diyelim ki şimdi akşam vakti ve ben yeni sayfayı ezberler ezberlemez yarına kadar okumayı bıraktım.” (K 24)

“Başarı engellere ve zorluklara rağmen işini sürdürmekte ısrarcı olmak ve kolay kolay pes etmemek demektir.” (K 25)

“Çünkü bu hedefimize ulaşmamıza doğru düşünmemize yardımcı olur.” (K 25)

“Bundan dolayı eğitim sistemimizi geliştirmeye çalışırdım.” (K 26)

“Ayrıca teknolojiler eğitimde öğrencilerimizin öğrenmesini kolaylaştırdı.” (K 26)

“Eğitim bir ülke için çok önemlidir.” (K 27)

“İnsanlar, genç öğrenciler mezun olduktan sonra iş tecrübesi için imkanlar sağlarım.” (K 27)

“Ulaşım için uygun fiyatlar yaparım, çünkü toplu ulaşımı herkes kullanabilmeli ve ucuz fiyat gerekir.” (K 28)

“Keşke bu dünya iyi bir mekan olsa.” (K 28)

“Ama size benim düşüncelerimi söyleyebilirim.” (K 29)

“Mesela ben çocukken okulu hiç sevmedim, zorla okula gittim.” (K 29)

“Ancak teknolojinin avantajları ve dezavantajları da var.” (K 30)

“İnternet dünyadaki pek çok kişi tarafından haberleşme, medya, turizm, eğitim ve ticaret gibi onlarda çok uzun zamandır kullanılan ve hayatımızın her alanında yer alabilir.” (K 30)

“Ayrıca hepimize hedeflerimiz çalışmalıyız ve aynı zamanda sabır etmeliyiz.” (K 31)

“Derslerimize ve işimize dikkat etmeliyiz.” (K 32)

“Buna rağmen Türk öğretmenler çok yardımcı ve iyi dersler yapıyoruz” (K 33)

“Sizleri iyi bir aile üyesi olmanın yanı sıra sizi bir profesyonel yapmalıydı.” (K 33)

“Bunun yanı sıra eğitimi tamamlamalı ve tutku duyduğumuz iyi bir işe sahip olmalıyız.” (K 33)

“Bundan başka iş hayatı önemlidir.” (K 34)

“Sınıftayken dikkatli olabiliriz.” (K 34)

“Başarısız olsan bile pes etmemelisiniz.” (K 35)

"Bazen eğitimi çalışmayı, ticareti veya oynamayı tercih edersiniz." (K 36)

"Mesela ben ilkokuldayken ailem her gün okumalarımı takip ediyordu." (K 36)

“Teknoloji, ulaşım araçları ve ev aletlerinin yanı sıra tıbbi, pratik yaşam ve hatta eğitim dahil hayatımızın her alanına girmesi nedeniyle hayatımızı büyük ölçüde işgal ediyor.” (K 37)

"Ancak bu şekilde başarıya ulaşmanın yolu kesinlikle yeterli değildir." (K 38)

"Sonuçları hemen gelmese bile çalışmaya devam etmek için güç ve sabıra sahip olmanız gerekir." (K 40)

"Ama her söylediğimize rağmen teknolojinin bazı zararları da vardır." (K 41)

"Günlük hayatımızda hem avantajları hem de dezavantajları vardır." (K 42)

"Ancak fiyatı biraz pahalı." (K 43)

"Sonuçta herkes zorluklarına rağmen başarılı olabilir." (K 44)

"Örnek insanlar kapanık kişiler oldular çünkü uzun zamanı yalnızca oturuyorlar." (K 45)

"Örneğin teknoloji tıp alanında çok kolaylık ve hatta ölüm oranının seviyesini in düşük seviyeye indirmiş." (K 47)

“Keşke elektronik Türkiye’de daha ucuz olsa.” (K50)

"İnternet hem kolay hem de çok bilgi alabiliriz." (K 51)

4.6. Dil İfadeleri ile İlgili Bulgular

Tablo 14. Dil ifadeleri ile ilgili yapıların frekans dağılımı

tema	kod	frekans	frekans (%)
dil ifadeleri yapıları	Bence/bana göre/benim fikrime göre.	14	4,16
	Öneriyorum/tavsiye ediyorum.	6	1,7
	Satranç oynamayı seviyorum çünkü ...	31	9,22
	Satranç oynamayı-mAyA tercih ederim.	8	2,38
	Müzik etkinliğine katılmak istiyorum ama/fakat/ancak ...	17	5,05
	Akşama dek/değın oyunlar oynardık.	-	-
	Başarı için çok çalışmak lazım ...	29	8,6
	Toplantıya yetıstırmemiz gerekiyor.	17	5,05
	Dünyamızda her geçen gün bir türün nesli tükenmekle karşı karşıya. Örnek verecek olursak sevimli pandaları 50 yıl sonra ancak fotoğraflarıyla tanıyacağız.	0	0
	Aslı'nın gelebılnesi için çok çalıştık ama uçak bileti bulamadık.	3	1,04
	Lezzetli yemek yapmak için bol yağ koymak lazım.	71	21,00
	Alışveriş yapmak üzere evden çıktı.	0	0
	Onunla çalış maktansa ölürüm daha iyi.	3	0,89
	Fırtınaya rağmen gemi yola çıktı.	12	3,57
	Başta... olmak üzere (Başta İstanbul olmak üzere her şehri seviyorum.)	0	0
	Keşke	11	3,27
	Bırak ... bile (Bırak spor yapmayı, yürüyüş bile yapmıyorum.)	-	-
	İse ... (ablam çok zayıftı ben ise kilolu.)	-	-
	Türkiye'ye geldiğ imden beri suşi yemedim...	1	0,29
	Öncelikle, önce	6	1,78
	Özetle, kısacası, buna ek olarak, böylelikle	9	2,67
	Örneğ ın, örnek olarak, ...	38	11,30
	İsim+ken Örnek : (-evdeyken, gençken)	10	2,97
	Çok yağlı yiyecekler tüketiyorsun. Dolayısıyla kilo alman normal.	-	-
	Bu telefon diğ erine göre daha karmaşık bir yazılım içeriyor	-	-
	Zorunluluk anlamı içeren yapı (-mak zorunda, -mak gerek, -mak lazım)	50	14,8
	toplam	336	100

Çalışma verilerimizin analizi sonucu elde edilen bulgulardan hareketle, Türkiye Maarif Vakfı ve Türkçe öğretim setlerinin B1 düzeyindeki öğrencilerden “dil yapıları” kullanımlarını kazanmaları beklenmektedir. “Dil yapılarını” içeren örnek cümleler Türkçe öğretim programı ve Türkçe öğretim setlerinden alınarak Tablo 14’te temalaştırılmıştır. Frekans tablosunda en fazla kullanımın %21,00’ lik oranla “mak için” yapısı olduğu, cümlelerde 71 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunu takip eden en yüksek frekans oranı %14,7 ile 50 kez kullanılan “-mak zorunda, -mak gerek, -mak lazım” yapılarıyla kurulan cümlelerdir. En az ise %2,08 (1 kez)’ lik kullanım ile “-den beri” yapısının olduğu görülmüştür. “Bırak ...bile, -mak üzere, başta...olmak üzere, bence, dek/değın vb.” yapılarının hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Türkçe öğretim programı ve Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Setinin taranarak tablosu oluşturulan dil ifadelerinin kullanım oranlarına bakıldığında kullanımın çok az olduğu görülmektedir. Bu duruma en büyük sebep, yazılan metinlerin konusu ve öğrencilerin bunu ele alış biçimleri olabilir.

“Hepimiz çok güzel bir hayat yaşamak istiyoruz bu yüzden çok şey yapmak lazım.” (K 3)

“Başarılar gibi yaşayabilmek için plan yapmak lazım.” (K 4)

“Çünkü plan yaptığımızdan beri ne istiyoruz ne yapmalıyız.” (K 4)

“Başarılı olmak için neler yapmalıyız?” (K 5)

“Başarılı olmak için çok çalışmak lazım.” (K 6)

“Yardım etmek için hayatımdan tavsiye vereceğim.” (K 6)

“Ağustostan beri her gün yarım saat okurum.” (K 6)

“Bence hayat bir emanettir.” (K 7)

“Büyük yaşama rağmen öğrenmeye devam ediyorum.” (K 8)

“Çocukların eline çok vermemek lazım.” (K 10)

“Üniversiteden mezun olduktan sonra bir iş bulmak lazım.” (K 11)

“Benim iş hayatımda bence çok önemli” (K11)

“Teknolojik geldiğinden beri hayat var oldu ama teknolojiknin dezavantajları var.” (K 24)

“Ablamı sevmeme rağmen annemle yaşamak isterim.” (K 15)

“Keşke maaşım çok olsa ve biz küçük bir aile olmalıyız.” (K 15)

“Okul hayatında başarılı olmak için öncelikle erken kalkmak lazım.” (K 16)

“Örneğin iş hayatında, okul hayatında, günlük hayatta başarılı olmak istersen hedefini düşünmek gerekir.” (K 17)

- “Başarısızlıklarınızdan ders çıkarmanız gerekir.” (K17)
- “Çünkü sağlık her şeyin başında gelir” (K 18)
- “Uyumak ve dinlenmektense çalışmayı tercih etmeliyiz.” (K 20)
- “Elbette başarılı olmak için özel hayatımızı harcamamız gerektiği gibi motivasyonumuzu yüksek tutmak ve istikrarlılıklarda bulunmak gerekir.” (K 20)
- “Başarılı olmak için her insan için farklı yöntemler vardır.” (K 21)
- “Öncelikle kendine güvenmek gerekir.” (K 21)
- “Bunun gibi sorular düşünme çünkü dünyada her insanın hatası vardır.” (K 21)
- “Bizi bu planları başarılı olmak için çok çalışmanıza gerekir.” (K 21)
- “Öncelikle kendine güvenmek gerekir.” (K 21)
- “Teknolojiden önce hayatlarını daha zor ama şimdi biz yaşıyoruz.” (K 22)
- “Fakat bana göre iş hayatında, okul hayatında ve günlük hayatta başarılı olmak için şunlar en önemlidir.” (K 23)
- “Vazgeçmektense amaçlarımız çok çalışmalıyız.” (K 23)
- “Çünkü dün ezberlediğim sayfayı tekrar okumadım.” (K 24)
- “Bütün gece ders çalışmaktansa gündüz ders çalışmak daha iyimiş.” (K 24)
- “O zaman ne yapmak lazım.” (K 24)
- “Kültürlü olmak için araştırmak, çok çalışmak, tecrübeli insanlarla konuşmak ve sık sık kitap okumak lazım.” (K 25)
- “Sık sık kitap okumak lazım.” (K 25)
- “Çünkü bir ülkenin gelişmesi için mutlaka o ülkenin eğitim sisteminin daha iyi olması gerekir” (K 26)
- “Üniversite hayatında öğrencilerin özgürlüğüne çok dayanmaması gerekir.” (K 27)
- “Çocukların eğitimi için okul ve aile beraber çalışmak lazım çünkü okul ve aile el ele gitmeli” (K 27)
- “Bu sebeple ihracat yapmak lazım.” (K 28)
- “Keşke bu dünya iyi bir mekân olsa.” (K 28)
- “Bence en önemli şey eğitimidir.” (K 29)
- “Hayatımızda başarılı olabilmek için birkaç tavsiye verebilirim.” (K 29)
- “Benim annem bana defalarca anlatıyordu ‘senin okula gitmen lazım’ ama ben dinlemedim.” (K 29)
- Türkiye’ye okumak için geldim.” (K 29)
- “Sonuç olarak teknolojiyi kullanma konusunda iyi olmalıyız.” (K 30)
- “Bunun için okulda çok çalışmak gerek.” (K 31)

- “Bunun için okulda çalışmak çok gerek.” (K 31)
- “Hata yaparsak onları düzeltmek için tekrar denemeliyiz.” (K 32)
- “Başarılı olmak için çalışmak ve cesaret etmek gerekiyor.” (K 32)
- “Ailemizi istikrarlı tutacak kadar yeterli parayı kazanabilmek ve sürekli endişelenmememiz gereken bir hayatımız olması da gerekiyor.” (K33)
- “Son olarak hayat başarılı kolay değildir.” (K 34)
- “Okul hayatı çok önemlidir çünkü bize insanlık dersi verir” (K 35)
- “Sonuç olarak kendinize insanlara saygı duyun ve hayattan asla vazgeçmelisiniz ve bol bol dua etmelisiniz.” (K 35)
- "Bence okul ve eğitim başarılı için her şeyden önce aile önemlidir." (K 36)
- “Bazen eğitimi, çalışmaya veya oynamaya tercih edersiniz.” (K 36)
- “Bazı komşular eğitim başarılı olmak için yardım eder.” (K 36)
- "Son olarak keşke teknoloji zararsız olsaydı ama yok." (K 37)
- "Teknolojiden korumak için dikkatli kullanmalısınız." (K 37)
- "Teknoloji günlük hayatımızda bize hizmet olmasına rağmen dikkatli kullanılması gereken iki ucu keskin bir kılıçtır." (K 37)
- “Yine başarmak için bazı özellikler lazım.” (K 40)
- "İnsanlar günlük işleri yaptırmak için teknoloji araçlarına "(K 41)
- "Ama her söylediğimize rağmen teknolojinin bazı zararları da vardır." (K 41)
- "Keşke teknoloji akıllıca kullanılsa." (K 42)
- "Başka icadı yani çamaşır makinesi bu alet yıkamaya yardım edebilir ancak fiyatı biraz pahalı." (K 43)
- "Sonuçta herkes zorluklarına rağmen başarılı olabilirler." (K 44)
- "Teknoloji faydalarını ve zararlarını bilmemize rağmen iyi yaşıyoruz bu yüzden teknolojiyi ölçülü kullanmak zorundayız." (K 45)
- "Keşke telefonumu az kullansaydım." (K 46)
- "Benim göre birkaç yıl daha yeni bir teknoloji var." (K 50)
- “Bence teknoloji hayatımızda çok önemlidir.” (K 50)
- "Keşke teknolojiyle hayatımız iyi olsa" (K50)
- "keşke teknoloji daha iyi ve daha rahat" (K 51)

4.7. Deyim, Atasözü ve İkileme Yapısıyla İlgili Bulgular

Tablo 15. Deyim, atasözü ve ikileme yapılarının frekans dağılımı

tema	kod	frekans	frekans (%)
deyim, atasözü ve ikileme yapıları	deyim	14	63,63
	atasözü	1	4,54
	ikileme	7	38,81
toplam		22	100

Çalışma verilerimizin analizi sonucu elde edilen bulgulardan hareketle çalışma grubunun metinlerinde deyim, atasözü ve ikilemelerin kullanma sıklıklarına Tablo 15’ te yer verilmiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde deyim, atasözü ve ikilemelerin toplam 22 kez kullanıldığı görülmüştür. Temanın en fazla tekrar edilen kodunu % 63,63 (14 kez)’ lük oranla “deyimlerle” kurulan cümleler oluşturmaktadır. Yine ikinci en fazla cümle kurulan “ikilemeler” 7 kez kullanılarak toplam frekans tablosu oranında %4,54 olarak hesaplanmıştır. En az kullanımı ise “atasözleri” ile (1 kez) kurulan cümle oluşturmaktadır.

İncelenen Yeni İstanbul ders kitabında 77 tane deyim 10 tane atasözü tespit edilmiştir. Öğrenci metinlerinde ise bu durum öğretim setindekinden farksız değildir. Yabancı uyruklu öğrencilerin deyim ve atasözlerini kullanmada yetersiz oluşları henüz Türk dilinin zenginliklerini kavrayamadıklarının göstergesi olarak düşünülebilir. Kaleme aldıkları metin içerik bakımından atasözü ve deyim kullanmalarına çok elverişli olmadığı çıkarımı yapılabilir. Ders kitaplarında ve ders esnasında bu kullanımlara yer verilmediği, temalar işlenirken temalara uygun deyim ve atasözlerine öğrencilerin maruz bırakılmayışı bu kullanımların gelişmemesine neden olmuş olabilir.

Akgün (2020) tarafından Yabancılara Türkçe Öğretimi için kullanılan İstanbul B1 ders ve çalışma kitaplarındaki deyim ve atasözlerinin varlığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada ders ve çalışma kitaplarının her ikisinde de deyimlere yeterince yer verildiği ancak atasözleri için aynı durumun söz konusu olmadığı görülmüştür. Ders ve çalışma kitaplarında deyim ve atasözlerinin dağılımında tespit edilen dengesizliğin yanı sıra, özellikle atasözlerinin hemen hemen aynı konulardan seçildiği ve yeterince tekrarlanmadığı saptanmıştır. Çalışmada güncel konularla ilgili farklı atasözlerine yer verilebileceğine de değinilmiştir. Bu duruma göre çalışmanın sonuçları ile çalışmamız sonuçlarının paralellik gösterdiği belirlenmiştir.

“Çocuklarımızın hayatını tehlikeye atmak iyi değil.” (K 2)

- “Nasıl güzel yol izlemeliyiz.” (K 3)
- “İşler dünyada kolay değil bu yüzden sabır etmek lazım.” (K 3)
- “Çünkü ister istemez yalan söylüyoruz”. (K 5)
- “Bu teknoloji çok çok önemli, ben seviyorum” (K 12)
- “Bir insan sevdiği işi kolay kolay yapar.” (K 16)
- “Başarısızlıklarınızdan ders çıkarmanız gerekir.” (K 17)
- “Burkina Faso’nun başbakanı olsaydım elimden ne gelirse yapardım.” (K 18)
- “Hizmette kusur etmeden ülkemi el üstünde tutardım.” (K 18)
- “Her zaman ödevini yapmalı ve sık sık kitaplar okumalıdır.” (K 19)
- “Herkes başarılı olmak için dünyada bir fark yaratmak, önemli olmak, etrafındakiler üzerinde olumlu bir etki bırakmak ister.” (K 20)
- “Evde israf yapmalısınız mesela ışık boş boş çalışırken kapatmalısınız.” (K 22)
- “Ruhumuzun dinlenebilmesi için zaman zaman yalnız vakit geçirmeliyiz.” (K 23)
- “Çalışa çalışa para kazamaya başlayacaksın.” (K 24)
- “Sonra yurda git neyi anlamıyorsun bak ve tekrar tekrar oku.” (K 24)
- “Başarı engellere ve zorluklara rağmen işini sürdürmekte ısrarcı olmak ve kolay kolay pes etmemek demektir.” (K 25)
- “Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur.” (K 25)
- “O şekilde bir taşla iki kuş vururdum.” (K 26)
- "Teknoloji hayatımıza bize hizmet olmasına rağmen dikkatli kullanılması gereken iki ucu keskin kılıçtır." (K 37)
- "Doğal güneşin tadını çıkar."(K42)
- "Bu yüzden avantajları ve dezavantajları göz önünde bulundurmalıyız." (K46)
- “Teknoloji insanlar tarafından hemen hemen her işi barmak geliştirmiştir.” (K 49)

4.8. Kalıp İfade Yapıları ile İlgili Bulgular

Tablo 16. “Kalıp ifade” yapılarının frekans dağılımı

tema	kod	frekans	frekans (%)
kalıp ifade yapıları	sıfırdan başlamak	-	-
	sıfırdan var etmek	-	-
	hastalık hastası	-	-
	katkı maddesi	-	-

Tablo 16. “Kalıp ifade” yapılarının frekans dağılımı (Devamı)

tema	kod	frekans	frekans (%)	
kalıp ifade yapıları	şifayı kapmak	-	-	
	yaşam koçu	-	-	
	boşluğa düşmek	-	-	
	dil dökmek	-	-	
	eşlik etmek	-	-	
	hatır sormak	-	-	
	kulak tıkamak	-	-	
	meydan okumak	-	-	
	özgür düşünmek	-	-	
	çocuk kalmak	-	-	
	dünya turuna çıkmak	-	-	
	iç çekmek	-	-	
	iç hesaplaşma	-	-	
	kalbi küt küt atmak	-	-	
	konsantre olmak	-	-	
	ömür boyu	-	-	
	son model	-	-	
	yasal işlem başlatmak	-	-	
	bir araya getirmek	-	-	
	bir çuval inciri berbat etmek	-	-	
	gitmeye değer	-	-	
	geçimi sağlamak	-	-	
	göz atmak	-	-	
	siz siz olun	-	-	
	sokakları kaplamak	-	-	
	toplam		0	0

İncelenen öğrenci metinlerinde “Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti” ve “Maarif Vakfı Türkçe Öğretim Programı” içerisinde yer alan ve yukarıda Tablo 16’da verilen kalıp ifadelere rastlanmamıştır. Ancak bu tabloda yer almayıp öğrencilerin kâğıtlarında kalıp ifade olarak adlandırabileceğimiz yapılara Tablo 16’ da yer verilmiştir.

Tablo 17. “Kalıp ifade” yapılarının frekans dağılımı

tema	kod	frekans	frekans (%)
kalıp ifade yapıları	geleceği planlama	1	2,22
	güzeller güzeli	1	2,22
	fedakarlıktan kaçınmamak	1	2,22
	hastaneler kurmak	1	2,22
	inşa etmek	2	2,22
	farklı yollar kullanmak	1	2,22

Tablo 17. “Kalıp ifade” yapılarının frekans dağılımı (Devamı)

tema	kod	frekans	frekans (%)
kalıp ifade yapıları	olumlu etki bırakmak	1	2,22
	şöyle buyurmaktadır	1	2,22
	motivasyonu yüksek tutmak	1	2,22
	kendine güvenmek	2	4,44
	karar vermek	1	2,22
	vakit geçirmek	1	2,22
	o zaman	1	2,22
	hayatımıza yeni girdi	1	2,22
	karşılık görmek	1	2,22
	olumlu bir tavır	1	2,22
	geleceğe adım atmak	1	2,22
	hayatın akışı	2	4,44
	vakit ayırmak	1	2,22
	otomatik olarak	1	2,22
	kafadan(akıldan) gitmek	1	2,22
	tavsiye vermek	1	2,22
	rastgele yaşamak	1	2,22
	engelleri aşma cesareti	1	2,22
	geçmişe takılmak	1	2,22
	pratik bilgiler	1	2,22
	kafaya göre hareket etmek	1	2,22
	kolaylık sağlamak	1	2,22
	ülke kalkınması	1	2,22
	mühim haberler	1	2,22
	yavaş yaşamak	1	2,22
	hayat hiç kolay değil	1	2,22
	yaşamı kolaylaştırmak	1	2,22
	etki yaratmak	1	2,22
	ayırt etmek	1	2,22
	hata yapmak	1	2,22
	tutku duymak	1	2,22
	memnun etmeye çalışmak	1	2,22
	insanlık dersi vermek	1	2,22
	mecbur olmak	1	2,22
	rıza almak	1	2,22
hayatından memnun olmak	1	2,22	
toplam		45	100

Çalışma verilerimizin analizi sonucu elde edilen bulgulardan hareketle çalışma grubunun kalıp ifadeleri kullanma sıklıklarına Tablo 17’ de yer verilmiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde kalıp ifadelerin toplam 45 kez kullanıldığı görülmüştür. Kalıp ifadeler temasının en fazla tekrar edilen kodunu % 4,44 (2 kez) oranla “hayatın akışı” ile kurulan cümleler oluşturmaktadır. Yine en fazla cümle kurulan “kendine güvenmek” kalıp ifadesi 2

kez kullanılarak toplam frekans tablosu oranında % 4,44 olarak hesaplanmıştır. Diğer bulunan kalıp ifadeler ise 1 kere kullanılarak % 2.22 oranına sahip cümlelerdir.

İncelenen Tablo 17’ de öğrenci metinleri içerisinde bulunan kalıp ifadeler yer almaktadır. Öğretim seti ve öğretim programı içerisinde verilmemiş olan kalıp ifadeleri, öğrencilerin sosyal hayatta görmüş oldukları ilişkiler sonucunda öğrenildiği düşünülmektedir. Türk dilini ve Türk kültürünü sosyal çevrelerden de öğrenildiğini düşündürmektedir.

Hayatı kolaylaştıran günlük ifadelerin, öğrenciler tarafından kullanılmamış ya da çok az kullanılmış olması kalıp ifadelerin mahiyetini kavrayamadıklarının bir sonucu olabilir. Aynı zamanda öğrencilerin Türkçenin anlatım olanaklarını tam olarak kavrayamadıkları, zorlandıkları, ders içi etkinliklerde yeteri kadar üzerinde durulmadığı düşünülebilir.

Koç (2019), yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 seviyesindeki öğrencilerin kalıp sözleri kullanabilme yeterliklerini ölçmek amacıyla yaptığı çalışmada öğrencilerin birçoğunun A1 ve A2 düzeylerinde yer alan kalıp sözlerin kullanımında yeterli olduklarını ancak B1 ve B2 düzeyine ait kalıp sözlerin kullanım durumlarını bilmesine rağmen kullanmaktan çekindiklerini tespit etmiştir. Bu çalışmada da öğrencilerin öğretim setlerinde yer alıp kendilerine öğretilen kalıp ifadeleri kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

“Anne babalarımızın rızasını akmak.” (K 5)

“Güzel bir iş istiyorsam Türkçeyi güzel bilmeye mecburum.” (K 8)

“Şimdi hayatımdan memnun değilim ama Allah’a şükür.” (K 15)

“Motivasyonu yüksek tutmak istikrarlıklarda bulunmak gerekmektedir.” (K 20)

“Böyle düşünmelisiniz hayat hiç kolay değil.” (K 29)

“Otomatik olarak iş hayatında, günlük hayatta başarabiliriz.” (K 23)

“Öğrencilerimize pratik bilgiler verirdik.” (K 26)

4.9. Metinlerde Kullanılan Kelime Sayısı ile ilgili Bulgular

Tablo 18. Metinlerde kullanılan kelime sayıları

katılımcı numarası	kelime sayıları	katılımcı numarası	kelime sayıları
K 1	143	K 26	147
K 2	137	K 27	196
K 3	142	K 28	184
K 4	217	K 29	217
K 5	125	K 30	158

Tablo 18. Metinlerde kullanılan kelime sayıları (Devamı)

katılımcı numarası	kelime sayıları	katılımcı numarası	kelime sayıları
K 6	194	K 31	124
K 7	164	K 32	78
K 8	137	K 33	180
K 9	183	K 34	229
K 10	168	K 35	129
K 11	135	K 36	206
K 12	78	K 37	181
K 13	104	K 38	78
K 14	105	K 39	136
K 15	145	K 40	219
K 16	224	K 41	123
K 17	181	K 42	124
K 18	133	K 43	103
K 19	112	K 44	126
K 20	266	K 45	153
K 21	330	K 46	132
K 22	139	K 47	119
K 23	198	K 48	125
K 24	160	K 49	198
K 25	193	K 50	133
		K 51	127

Öğrencilerin kullanmış oldukları toplam kelime sayısı 7900 olarak hesaplanmıştır. Metin yazımında öğrencilerden en fazla kelime kullanan 330 kelime, en az kullanan ise 78 kelime ile metinlerini tamamlamıştır. Öğrencilerin yazılı metinlerinde yeterli sözcük kullanmamaları bağımsız dil kullanıcısı düzeyine ulaşamadıklarının göstergesi olabilir. Bu durum ise öğrencilerin kelime çalışmaları yapmadıklarının bir sonucu olabilir. Metinler detaylı incelendiğinde seçilen konunun “teknoloji” olması ve öğrencilerin kullandıkları kelimelerin bazılarının dünyada aynı ifadeye sahip olan “wifi, internet, Twitter, vb.” kullanmaları hata yapmaktan kaçındıklarının ve konuyla ilgili daha kolay bir şekilde metin oluşturmak istemelerinin göstergesi olabilir. Az kelime ile yazmalarında kur bitirme sınavı olmasının etkisi de düşünülebilir. Aynı kelimelerin metinlerde sık sık tekrar etmesi öğrencinin henüz B1 düzeyindeki yazma becerisi yeterliliğine sahip olmadığı sonucuna varılabilir.

Baş ve Gündoğdu (2020), yapmış oldukları çalışmada A1- B2 seviyesi arasındaki öğrencilerin kelime sıklık durumlarına bakmışlardır. B1 düzeyindeki öğrencilerin ortalama 223,2 farklı kelime kullandıkları tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise öğrenci metinlerinde

geçen kelimeler sayılmış ve ortalamaları 194 olarak hesaplanmıştır. Çalışmalar arasında anlamlı bir fark görülmediği belirlenmiştir.

4.10. Kültür Aktarımı ile ilgili Bulgular

Tablo 19. Kültür aktarımının frekans dağılımı

	katılımcı numarası	frekans
günlük yaşam	-	-
kişiler arası ilişkiler	-	-
değerler ve eğitim	-	-
edebiyat, sanat ve müzik	-	-
gelenekler ve folklor	-	-
sosyal yaşam	-	-
coğrafya ve mekân	-	-
farklı kültürler (kültürlerarası etkileşim)	-	-
toplam	0	0

İncelenen öğrenci metinlerinde kültür aktarımına dair herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Kültür aktarımı; öğrencilerin hedef dilin gündelik yaşamı, gelenek ve görenekleri, tarihî, mimarîsi vb. unsurları kullanması olarak tanımlanır. Öğrencilerin yazılı metinlerinde Türk kültürüne dair sadece Konya’da yaşamak istemeleri ve Konya’yı sevdikleri ifadelerine rastlanmıştır. Kültür öğelerinin bulunmayışı yine öğrencilerin seçmiş oldukları konu ile ilgili olduğu düşünülebilir. Ders ve çalışma kitaplarında her tema içerisinde “kültürden kültüre” adlı bir bölümün olması ve burada Türk kültürüne ait bilgilerin verilmesi, öğrencilerin bu bilgileri metinlerinde kullanmayışları Türk kültürünü tam olarak kavrayamadıklarını düşündürülebilir.

Atay, Kurt, Çamlıbel, Ersin ve Kaslıoğlu (2009), öğrencilerin yabancı dil öğretiminde kültür aktarımı konusundaki görüş ve tutumlarını belirlemeyi amaçladıkları çalışmada, öğrencilerin kültür aktarımının etkisinin farkında oldukları saptanmış ancak kültürel farkındalık için gerekli çabayı harcamadıkları tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise öğrencilerin yazmış oldukları metinlerin içeriğinde kültür aktarımına dair herhangi bir veriye ulaşılamamıştır. Gerekli çabanın harcanmayışı ve metinlerde kültür aktarımına dair bulguların olmayışı yönünden bu iki çalışma birbirini destekler niteliktedir.

BÖLÜM 5

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin B1 kur bitirme sınavlarındaki yazılı anlatım sınav kağıtları yapı uyumu bakımından incelenmiştir. İnceleme kriterleri, Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni, Türkiye Maarif Vakfı Türkçe Öğretim Programı ve Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Setindeki B1 düzeyi yazma becerisi kazanımları ile gramer yapılarının listeleri incelenerek oluşturulmuştur.

Bu bağlamda araştırmanın problemi “Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 seviyesindeki öğrencilerin kur bitirme sınavlarında yazılı anlatım becerisine yönelik kağıtlardaki yapıların durumu nedir?” şeklinde belirlenirken alt problemlere ait sonuçlar aşağıda verilmiştir.

1. Araştırmamızda basit zamanlı fiil çekimlerinin kullanım durumları incelendiğinde en fazla tekrarlanan yapının fiilin “gereklilik” çekimi olduğu, en az tekrarlanan yapının ise fiilin “emir” çekimi olduğu görülmüştür.

2. Araştırmamızda birleşik zamanlı fiil çekimlerinin kullanım durumları incelendiğinde en fazla tekrarlanan yapının “hikâye birleşik zaman” çekimi olduğu tespit edilmiştir. En az tekrarlanan yapının ise “gereklilik kipinin hikâyesi” çekimi olduğu görülmüştür.

3. Araştırmamızda fiilimsilerin kullanım durumları incelendiğinde, öğrenci metinlerinde en fazla kullanılan fiilimsi yapısının “isim fiil” yapısı olduğu, en az kullanılan yapının ise “zarf fiil” yapısı olduğu görülmüştür.

4. Araştırmamızda öğrenci metinlerinin çatı uyumu bakımından incelenmesi sonucunda metinlerde en fazla “etken çatılı” cümlelere yer verildiği, en az ise “dönüşlülük” yapısına yer verildiği tespit edilmiştir.

5. Araştırmamızda öğrenci metinlerinde geçen edat, bağlaç ve ünlemler incelendiğinde, en fazla kullanım oranına sahip yapının bağlaçlar olduğu tespit edilmiştir. Edatlar ise bağlaçların ardından en fazla kullanılan yapı olmuştur. Metinlerde ünlem kullanımına rastlanmamıştır.

6. Araştırmamızda öğrencilerin deyim, atasözü ve ikilemeleri kullanım durumları incelendiğinde en fazla kullandıkları yapının deyim olduğu bu sırayı ikileme ve ardından atasözü yapısının takip ettiği tespit edilmiştir.

7. Araştırmamızda, B1 düzeyi öğrencilerinin dil ifadelerini kullanabilme yeterlilikleri incelendiğinde “-mak için” ifadesinin en fazla kullanılan dil ifadesi olduğu belirlenmiştir. “Başta... olmak üzere” gibi dil ifadelerinin ise öğrenciler tarafından hiç kullanılmadığı görülmüştür.

8. Türkiye Maarif Vakfı Türkçe Öğretim Programı ve Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti incelenerek çıkarılan kalıp ifadeler, öğrenci metinlerinde rastlanmamıştır. Bununla birlikte öğrencilerin bir yolla öğrendikleri “hayatın akışı”, “kendine güvenmek”, “mühim haber”, “güzeller güzeli” gibi yapılar da metinlerde yer alan kalıp ifadelerden birkaçıdır.

9. Araştırmamızda öğrencilerin sözcük kullanım durumları incelendiğinde, en fazla sözcük kullanan öğrencinin sözcük sayısının 330, en az sözcük kullanan öğrencinin sözcük sayısının ise 78 olduğu tespit edilmiştir.

10. Araştırmamızda, öğrenci metinlerindeki kültür aktarım durumlarını incelenmiş ancak herhangi bir bulgu tespit edilememiştir.

Çalışmanın sonuçlarına genel olarak bakıldığında öğrencilerin daha farklı dil yapıları kullanmaları gerekirken dil yapılarını en asgari düzeyde kullandıkları görülmüştür. Öğrencilerin daha fazla kelime kullanmaları gerekirken istenilen ortalama kelime sayısının altında kaldıkları tespit edilmiştir. Anlatım unsurları bakımından daha zengin anlatım ifadeleri kullanmaları gerekirken Türkçenin zengin anlatım ifadelerini yeteri kadar kullanmadıkları görülmüştür. Yazım ve noktalama yönünden daha sağlam bir yapı kurgulamaları gerekirken yazım ve noktalama işaretlerini kullanma durumlarının yetersiz olduğu ya da kullanmadıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin B1 düzeyinde kazanmış olmaları gereken yapı unsurlarını yeterli derecede kazanamadıkları ya da yeterli derecede kullanmadıkları sonucuna ulaşılmış, kâğıtların B1 seviyesinden ziyade A2 seviyesinde olduğu görülmüştür.

5.2. Öneriler

1. Çalışmanın örneklemini genişletilerek diğer Türkçe Öğretim Merkezlerinde de yapılabilir.

2. Tüm dil düzeylerinin kur bitirme yazılı anlatım sınavları yapı uyumu bakımından incelenebilir.

3. Tüm dil düzeylerinin kur bitirme konuşma anlatım sınavları yapı uyumu bakımından incelenebilir.
4. Kalıp ifadelerin kullanımı ve ayırt edilmesi yönünde çalışmalar yapılabilir.
5. Deyim ve atasözlerine, tüm beceri alanlarında daha fazla yer verilebilir ve özel olarak sınıf içi etkinlikleri düzenlenebilir.
6. Yazma becerisine ilişkin Türkçenin temel yazım-noktalama kuralları ve söz dizimi kurallarına ilişkin etkinlik örnekleri arttırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akgün, E. (2020). İstanbul yabancılar için Türkçe B1 ders ve çalışma kitaplarındaki deyim ve atasözü varlığı. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, s. 111-146.
- Akkar, İ. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi kitaplarında deyim ve atasözleri üzerine bir inceleme: Yedi İklim Türkçe öğretim seti*. [Yüksek Lisans Tezi], İnönü Üniversitesi.
- Aksan, D. (2000). *Her yönüyle dil: Ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Aksan, D. (2006). *Anadilimizin söz denizinde*. İstanbul: Bilgi yayınevi.
- Altun, K. (2012). *Sözlü ve yazılı anlatım*. İstanbul: Elhan Kitap Yayın Dağıtım.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies*, s.728-749.
- AOÖÇ, D. (2013). Diller için Avrupa ortak başvuru metni.
- Atay, D., Kurt, G., Çamlıbel, Z., Ersin, P., & Kaslıoğlu, Ö. (2009). The role of intercultural competence in foreign language teaching. *Inonu University Journal of The Faculty of Education*, s. 125-135.
- Ateş, E., & AYTEKİN, H. (2020). Küreselleşen dünyada çokkültürlülük ve yabancı dil eğitimi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, s. 4563-4579.
- Aykaç, N. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin genel tarihçesi ve bu alanda kullanılan yöntemler. *Turkish Studies*, s. 161-174.
- Bal, H. (2013). *Nitel araştırma yöntemi*. Isparta.: Fakülte kitabevi.
- Balcı, M., & Melanlıoğlu, D. (2020). Tarihî seyrinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi I: Cumhuriyet dönemi öncesi Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 173-198.
- Baş, B., & Gündoğdu, M. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kelime hazinesi üzerine bir durum tespiti: A1 - B2 örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, s. 53-66.

- Başkan, A. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisi öğretimi ve etkinlikleri. İ. Erdem, B. Doğan, & H. Altunkaya içinde, *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi* (s. 157-174). Ankara: Pegem Yayınları.
- Başutku, S. (2018). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde B1 düzeyinde kelime öğretimi*. [Yüksek Lisans Tezi], Başkent Üniversitesi.
- Biçer , N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, s. 107-133.
- Bölükbaş , F., & Keskin , F. (2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımındaki işlevi. *Turkish Studies*, s. 221-235.
- Büyükikiz, K. (2013). *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Büyükikiz, K., & Hasırcı , S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s. 145-155.
- Çakmak, C. (2017). Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihçesine genel bir bakış incelemesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 167-184.
- Çangal, Ö., & Kırış, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 düzeyi öğrencilerinin dil yapılarını kullanma alışkanlıkları . *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, s. 56-64.
- Çerçi , A., Derman, S., & Bardakçı , M. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarına yönelik yanlış çözümlemesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* , 695-715.
- Çotuksöken, Y. (2006). *Uygulamalı Türk dili*. İstanbul: Papatya Yayınları.
- D-AOBM, D. (2020). Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni.
- Demir , A., & Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, s. 30-51.
- Demirel, Ö. (2021). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem Yayınları.

- Demirtaş, İ. (2021). *Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki atasözü ve deyimlerin kültür aktarımına katkısı*. [Yüksek Lisans Tezi], Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Doğru, M. (2021). Yabancılara Türkçe öğretiminde fiil çatıları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, s. 113-122.
- Doyumğaç, İ. (2022). *Üretici dönüşümsel dil bilimi ne dayalı etkinliklerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin doğru cümle yazma becerilerine etkisi*. [Doktora Tezi], Atatürk Üniversitesi.
- Emek, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Cezayir'deki Türkoloji bölümü öğrencilerinin B1-B2 düzeyi yazılı anlatımlarının yanlış çözümlemesi yaklaşımıyla değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, s. 77-92.
- Ercan, A. N., Gürbüz Us, R. (2019). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin bağlaçları bilme ve kullanma durumları üzerine bir inceleme. *X. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 608-620.
- Erdem, İ. (2009). Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili bir kaynakça derlemesi. *Turkish Studies*, s. 888-937.
- Erdem, M., Gün, M., Karateke, B. & Salduz, H. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 düzeyindeki Gürcü öğrencilerin yazma hataları. *VII. Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*, Nevşehir Üniversitesi.
- Ergin, M. (2013). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım Yayın Tanıtım.
- Erol, F. (2021). *Covid-19 (koronavirüs) salgını sürecinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin öğretimi*. [Yüksek Lisans Tezi], Adıyaman Üniversitesi.
- Erol, H. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Fatih, Y., & Temiz, Ç. (2015). İsim hâl eklerinin yabancı öğrencilere etkinliklerle öğretimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, s. 139-155.
- Fidan, M. (2019). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazılı anlatım metinlerinin yazım ve noktalama kuralları yönünden değerlendirilmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, s. 259-266.

- Fişeklioğlu, A. (2020). *Türkçe öğretimine giriş: Açıklamalı ana kavramlar el kitabı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Gün, M., Akkaya, A., & Kara, Ö. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanları açısından değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, s. 1-16.
- Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s. 123-148.
- Güneş, F. (2014). *Yabancı dil olarak yazma öğretimi: Yaklaşım ve modeller*. İstanbul: Pegem Akademi.
- Güzel, A., & Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Hengirmen, M. (1997). *Yabancı dil öğretimi ve TÖMER yöntemi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kara, M., & Korkmaz, C. (2019). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde birleşik zamanlı fiillerin öğretimi. *Turkish Studies*, s. 1541-1574.
- Karahan, L. (2009). Dil bilgisi öğretiminde bütün-parça ilişkisinin önemi. *Turkish Studies*, s. 23-30.
- Karal, E. (2001). *Bilim kültür ve öğretim dili olarak Türkçe*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Karatay, H. (2017). Kelime öğretimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, s. 141-153.
- Kaya, S., & Dolunay, K. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi okuma kitaplarının etkinlikler, basit zamanlar, birleşik çekimler ve ek fiil kullanımı açısından incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, s. 1-14.
- Koç, E. K. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin kalıp söz kullanımlarının incelenmesi: İstanbul Üniversitesi örneği*. [Yüksek Lisans Tezi], İstanbul Üniversitesi.
- Mengi, M. (2006). *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

- Okur, A., & Keskin, F. (2013). Yabancılara Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, s. 1619-1640.
- Orhan, M. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin B1 düzeyinde yazma becerisi üzerine bir inceleme*. Mersin Üniversitesi.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Ankara: Öncü Yayınevi.
- Özdemir, E., & Binyazar, A. (1998). *Yazma öğretimi yazma sanatı*. İstanbul: Papirüs Yayınevi.
- Özgat Tatan, O. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: Yedi İklim Türkçe öğretim seti örneği (a1-a2 düzeyi)*. [Yüksek Lisans Tezi], Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Sarıçoban, A. (2015). *Yabancı dil Olarak Türkçe öğretimi metodolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, E. (2013, Eylül). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki ek yanlışları. *Tarih Okulu Dergisi*, s. 433-449.
- Şahin, Y. (2013). *Farklı boyutlarıyla yabancı dil öğrenimi ve öğretimi*. Konya: Eğitim kitabevi.
- Şimşek, B., & Mert, O. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçedeki fiil üzerine gelen görevli dil öğelerini kullanma durumlarının incelenmesi. *The Journal of Social Science*, s. 189-209.
- Şimşek, R., & Erdem, İ. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi ve kazanım ilişkisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, s. 267-279.
- TDK. (2023, 11 14). <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- Tiryaki, E. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, s. 38-44.
- Türkiye Maarif Vakfı. (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretim programı*. İstanbul: TMV Yayıncılık.

- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s. 461-472.
- Yaylı, D., & Bayyurt, Y. (2014). *Yabancılara Türkçe öğretimi politika ve yöntemler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım , A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, F., & Tüfekçioğlu, B. (2016). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi*. Ankara : Pegem Akademi.
- Yıldırım, T. (2022). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kalıp ifadeler: Derlem temelli bir inceleme*. [Yüksek Lisans Tezi], İstanbul Üniversitesi.
- Yılmaz , F., & Keskin, M. (2014). Hacivat Karagöz oyunları ile Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve kültür aktarımı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, s. 270-288.
- Yücel, M. (2006). Avrupa ortak başvuru metni - Avrupa dil portföyü eleştirel bir yaklaşım. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 110-122.

EKLER

EK-1: Etik Kurul Kararı

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
BAŞKANLIĞI
ETİK KURUL KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi/Sayısı ve Karar No	Tarih :12/05/2023 Toplantı Sayısı:06 Karar No :2023/204
Araştırmanın Başlığı	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin B1 Kur Bitirme Sınavlarındaki Yazılı Anlatımlarının Yapı Uyumu Bakımından İncelenmesi.
Sorumlu Araştırmacı	Dr. Öğr. Üyesi Murat TURNA
Yardımcı Araştırmacı	Lisansüstü Öğrenci Abdulhamit GÜNEŞ
Etik Kurul Kararı	14197 sayılı başvuru Etik Kurul tarafından değerlendirilmiş olup, başvurunun bilimsel araştırma etiği açısından " Uygun " olduğuna karar verilmiştir.

ASLI GİBİDİR
12/05/2023

Doç. Dr. Ahmet KURNAZ
Başkan

EK-2: Araştırma İzni

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : E-89163192-952.02.03.99-415370
Konu : Araştırma izni (Abdülhamit GÜNEŞ)

19.10.2023

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi:06.10.2023 tarih ve E-71052239-100-408518 sayılı yazınız.
İlgi tarih ve sayılı yazınızda belirtilen araştırma; uygulama günü ve saati konusunda MÜDÜRLÜĞÜMİZLE mutabık kalınması kaydıyla uygun görülmüştür.
Bilginizi ve gereğini arz ederiz.

Nizamettin SOYLU
Müdür V.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 8LDB-9Y79-018D Belge Doğrulama Adresi : <https://ebyssorgu.erbakan.edu.tr>

Adres:
Telefon No : 0332 321 20 16
e-Posta :

Bilgi İçin :Ayşe ACAR
Sürekli İşçi
İnternet Adresi : <http://www.erbakan.edu.tr> Telefon No:0332 321 20 16

